

2

tibjan

**JEDINSTVENA LIČNOST
IMAMA ALIJA, A.S.**

Abdurrahim El-Musevi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Abdurrahim El-Musevi

**Jedinstvena ličnost
Imama Alija, a.s.**

Sarajevo 2019.

PREDGOVOR

Izlazak sunca je dokaz sunca

Veoma je tužno kad je čovjek primoran da traga za argumentima da dokaže prednost i nadmoćnost sunca nad tminom, istine nad laži, znanja nad besmislicama, ispravnog razmišljanja nad iluzijom, savršenog čovjeka nad običnim ljudima i bezgrešnog nad običnim grešnicima, da sakuplja izvore i referencije i pokušava riješiti ovaj problem riječima koje nikada nisu jasnije i svjetlije od samog sunca, ispravnije i istinitije od istine same, izražajnije od samog znanja, postojanije od zdravog razmišljanja, savršenije od samog savršenstva ni dragocjenije od bezgrešnosti.

Imam Ali je blistavo sunce, neprolazna zbilja, kapija grada znanja, oslonac čistih razmišljanja, najsavršeniji čovjek poslije Poslanika, s.a.v.a., i čvrsti stub bezgrešnosti u časnom Kur'anu. Međutim, nasljednici džahilijeta su od vremena Poslanikovog, s.a.v.a., i života Imama Alija, a.s., pa sve do danas svu svoju zlobu prema Poslaniku istresali na Alija, a.s. Tokom Poslanikovog, s.a.v.a., života, unatoč svim njegovim preporukama vezanim za Imama Alija, a.s., stalno su tragali za nekim izgovorom i na svaki način željeli da ocrne njegovo lice pred Poslanikom. Poslanik, s.a.v.a., bi se svaki put rasrdio i glasno, pokazujući svoju povrijeđenost, govorio:

“Šta hoćete od Alija? Šta hoćete od Alija? Šta hoćete od Alija? Ali je od mene, a ja sam od njega. Tako mi Boga, on je poslije mene zaštitnik svakog vjernika i svake vjernice!”¹

Nažalost, ove muke koje je Poslanik, s.a.v.a., podnosio i njegova osjetljivost prema položaju Imama Alija, a.s., nisu ostavile velikog traga. To je bilo toliko izraženo da je on rekao: “O Ali, nema niko da te voli a da nije vjernik, niti ima iko ko te mrzi a da nije licemjer!”²

Ipak, zloba i mržnja prema Imamu Aliju, a.s., ne samo da nije prestala već je, suprotno Božijim i Poslanikovim, s.a.v.a., naredbama, poprimila različite oblike i postala još jača. Gospodar je Alija predstavio kao Poslanikovu dušu,³ a Poslanik ga je u odnosu na sebe predstavio kao Haruna u odnosu na Musaa, a.s.,⁴ ali oni se nisu s njim savjetovali ni kao

¹ Hadis je zabilježen u mnogim izvorima kao što su *Sunenu-t-Tirmizi*, poglavlje o vrlinama, vrline Alija ibn Ebu Taliba; *El-Mustedreku 'ala-s-sahihajn*, sv. 3, str. 110 i 111, Hakim je naglasio da je hadis vjerodostojan po kriterijima Muslima, a Zehebi ga je podržao u tome. Također, Albani ga je citirao u *Sisilatu-l-ahadisi-s-sahiha*, što znači da je potvrdio njegovu vjerodostojnost. Hadis je zabilježen kod Ahmeda u *Musnedu*, kod Nisaija u *Sunenu-l-kubri* i *Hasaisu*.

² Hadis je zabilježen u mnogim izvorima: *Sahihu Muslim*, *Sunenu-t-Tirmizi*, *Sunenu-l-Kubra*, Nisai preko više lanaca, *Musnedu Ahmed*, *Sunenu Ibn Madže*.

³ *Ali Imran*, 61.

⁴ *Sahihu-l-Buhari*, vrline Alija ibn Ebu Taliba, sv. 5, str. 81 i poglavlje Bitka na Tebuku, sv. 6, str. 309; *Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 5, str. 640; *Sahihu Muslim*, sv. 4, str. 1870; *Musnedu Ahmed*, sv. 3, str. 32.

s jednim običnim muslimanom. Gospodar je Alijevu kuću i Alijevu porodicu očistio od svake prljavštine¹, a Poslanik, s.a.v.a., upravo tu porodicu postavio pored Kur'ana i zajedno s Kur'anom je ostavio svom ummetu kao svoj emanet i jamac koji će ih čuvati od lutanja.² Međutim, oni su upravo tu kuću i tu porodicu, kao neprijatelje Božije vjere, napali s vatrom u rukama. Poslanik, s.a.v.a., je Alija predstavio kao stalnog i vječnog pratioca časnog Kur'ana, a časni Kur'an kao stalnog i vječnog Alijevog pratioca,³ ali su oni otvoreno rekli: "Vi (muslimani) imate Kur'an. Dovoljna nam je Knjiga Božija!"⁴

Gospodar je kao jedinu nagradu za Poslanikovu poslanicu odredio ljubav prema njegovom Ehli bejtu,⁵ a Poslanik je ljubav prema Aliju obznanio kao znak vjerovanja, dok je zlobu i mržnju prema njemu obznanio kao znak licemjerstva. Ipak, zloba i mržnja iz grudi su se rasplamsale poput vatre i organizovane su vojske za borbu protiv Alija. Tri krvava rata⁶ protiv njega vođena su u samo

¹ *El-Ahzab*, 33.

² Hadis Sekalejn je više nego vjerodostojan, on je mutevatir.

³ *El-Mustedreku 'ala-s-sahihajn*, sv. 1, hadis prod brojem 4628 i Hakim je dodao: Hadis je vjerodostojan, a njih dvojica (Buhari, Muslim) ga nisu zabilježila.

⁴ *Sahihu-l-Buhari*, poglavlje bolesnici, riječi bolesnika: idite od mene.

⁵ *Eš-Šu'ara*, 23.

⁶ Bitka oko deve pod vođstvom Aiše, Talhe i Zubejra,

četiri godine njegovog hilafeta. Na koncu su ga ubili u džamijskom mihrabu u mjesecu ramazanu dok je bio na sedždi!

Poslanik, s.a.v.a., je rekao: “Psovke i ružne riječi upućene Aliju su psovke i ružne riječi upućene meni, a psovke i ružne riječi upućene meni su psovke i ružne riječi upućene Allahu.”¹

Ipak, psovke, ružne riječi i slanje prokletstva na Alija našli su svoje mjesto na minberima i u namaskim dovama. To je trajalo stotinama godina.

Poslanik je za života rekao: “Sjećanje i spomen na Alija je ibadet.”²

Međutim, nositi Alijevo ime među muslimanima je postalo krivično djelo i povod za stid.³

Bitka na Siffinu pod vođstvom Muavije i ‘Amra ibn ‘Asa i Bitka na Nahravanu sa haridžijama.

¹ *El-Mustedreku ‘ala-s-sahihajn*, sv. 1, hadis pod brojem 4555.

² *El-’Umde*, Ibn Bitrik, str. 365.

³ U knjizi Ibn Durejd, *El-Istikak*, str. 165, stoji: „Ali ibn Asma’ je bio službenik Alija ibn Ebu Taliba za čuvanje riznice, pa ga je iznevjerio i zbog toga mu je Ali odsjekao prste. On je ostao živ sve dok nije doživio Hadžadža. Jednom je prišao Hadžadžu i rekao: Zapovjedniče, roditelji su me porekli! Upitao je: Kako? On reče: Tako što su mi dali ime Ali! Hadžadž je rekao: Kako si to lijepo izrazio! Pa ga je postavio za državnog službenika!“ U knjizi *El-Garat*, sv. 2, str. 842, prenosi se: „Hišam El-Kelbi kaže: Upoznao sam pleme Beni Eved koje je podučavalo svoju djecu i žene da vrijeđaju Alija ibn Ebu Taliba. Jedan iz tog plemena je došao kod Hadžadža (emevij-

Poslanik, s.a.v.a., je Alija, a.s., poredio samo sa sobom, pa je govorio:

“Moju zadaću mogu obaviti ili ja sam ili Ali”,¹ “Ja i Ali smo očevi ovog ummeta”,² “Ja sam od Alija i Ali je od mene”,³ “Ali je moj brat, a ja sam Alijev”,⁴ “Ja sam grad znanja, a Ali je njegova kapija”,⁵ “Ja sam dom mudrosti, a Ali je njegova kapija.”⁶

Međutim, da bi se pokazala zloba i mržnja prema Aliju i da bi se unizio njegov božanski položaj, upoređivali su ga s kim god su stigli.

skog namjesnika u Medini) i razgovarao je s njim, pa mu je Hadžadž oštro odgovorio. Ovaj mu je rekao: Zapovjedniče, nemojte to reći. Nema u Kurejšijama niti u plemenu Sekif (kojem je Hadžadž pripadao) nijedna vrlina, a da mi nemamo sličnu! Hadžadž ga upitao: Koje su vaše vrline? Ovaj je počeo nabrajati, a Hadžadž je potvrđivao sve dok nije rekao: Niko se od nas nije vjenčao s nekom ženom, a da je nije upitao da li voli Ebu Turaba (Alija), pa ako bi rekla da voli, ne bi se vjenčao s njom. Hadžadž: To je vrlina! Ovaj je nastavio: Nije kod nas rođeno nijedno muško dijete, a da mu se dalo ime Ali, Hasan ili Husejn, niti je rođeno ijedno žensko dijete, a da mu se dalo ime Fatima! Hadžadž: To je vrlina!“

¹ *Sunenu-t-Tirmizi*, poglavlje vrline, vrline Alija ibn Ebu Taliba, Tirmizi je naglasio da je hadis vjerodostojan.

² *Jenabi 'u-l-mevedde*, sv. 4, str. 369 i 371.

³ Hadis je odlomak istog hadisa čije smo izvore naveli u prvom fusnoti (str. 8).

⁴ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 1, str. 43.

⁵ *El-Mustedreku 'ala-s-sahihajn*, sv. 1, hadis pod brojem 4693 i Hakim je dodao: Hadis je vjerodostojan, a njih dvojica (Buhari Muslim) ga nisu zabilježila.

⁶ *Sunenu-t-Tirmizi*, poglavlje vrline, vrline Alija ibn Ebu Taliba; *Musnedu Ahmed*, sv. 2, str. 634; Ibn Kesir, *El-Bidajetu ve-n-nihaje*, sv. 11, str. 96.

Govorili su: prve osobe koje su prihvatile islam bile su Ali i taj i taj. Najbolji poznavao-ci vjere su Ali i taj i taj. Najupućeniji u vjeru bili su Ali i taj i taj. Najbolji sudije su bili Ali i taj i taj. Najbolji poznavao-ci Kur'ana su bili Ali i taj i taj. Najhrabriji ljudi su bili Ali i taj i taj. Najpravedniji ljudi su bili Ali i taj i taj. Najrječitiji ljudi su bili Ali i taj i taj. Najbogo-bojazniji ljudi su bili Ali i taj i taj... Na svakom polju su napravili jednu ili više osoba i stavili ih pored Alija kako bi ga spustili, iako je Ali sam imao više savršenstava nego svi ti ljudi zajedno.

Imam Ali, a.s., se u *Nehdžu-l-belagi* ovako žali na ova njihova zlobna i osvetnička zala-ganja:

“... dok i on (drugi halifa) ne pohita na svijet drugi, a hilafet predade na vijećanje grupi, smatrajući me jednim od članova njenih! O Bože, u Tebi utočište tražim od vijeća toga! Kada je postojala sumnja u vezi sa mnom u jednakosti s prvim od njih, da bih bio u poziciji da se uporedim s ovakvim primjerima? Ipak, ponovo ostadoh uskraćen, ali se usaglasih s njima, i (shodno interesima muslimana) bijah prisutan u vijeću njihovom.”¹

Budući da su se sve promjene dešavale na polju vjere i među sljedbenicima vjere i da je svaki pokret trebao imati vjersko obilježje kako bi bio pravovaljan, i za unižavanje Ali-

¹ *Nehdžu-l-belaga*, govor poznat kao *Eš-Šekšekijja*.

ja trebalo je napraviti ličnosti kojima će se obući odjeća svetosti i vrlina shodno njihovoj političkoj ulozi. Što je u politici Kurejša neko imao veću ulogu, uzimao je veći udio u svetosti i vrlini. Na taj način je Kurejš, kao što je to bio u doba džahilijeta, postao osovina svetosti, a deset osoba kojima je obećan Džennet odabrane su samo iz Kurejša. Historijski periodi su klasificirani i svaki period u kojem je bila veća vladavina Kurejša dobivao je veću svetost. Na osnovu toga su pisane i uređivane hadiske, tefsirske, historijske knjige, knjige iz Poslanikove sire, a kasnije i iz akaida i fikha.

Ovakvo shvatanje i gledanje na stvari promijenilo se u vjerski svjetonazor i zvaničnu ideologiju. Postalo je dio uvjerenja „vjernikā“. Danas je dio zvaničnih i izvjesnih uvjerenja da je izvjesni političar, koji je bio prvi vladar, najbolji, najsvetiji i najvrijedniji čovjek na zemlji poslije časnog Poslanika, s.a.v.a., iako je on sam za vrijeme svoje vladavine glasno na minberu govorio:

„Ljudi, ja nisam najbolji među vama, ostavite me.“

Poslije njega je izvjesni političar, koji je bio drugi vladar, postao najbolji, najsvetiji i najvrijedniji čovjek na zemlji. Poslije njega je izvjesni političar, koji je bio treći vladar, postao najbolji, najsvetiji i najvrijedniji čovjek na zemlji! Ali kada dođu do Imama Alija, a.s.,

iako je po redoslijedu bio četvrti vladar, izražavaju sumnju u njegove prednosti i vrline čak i na četvrtom mjestu! Mnogi čak kažu da su taj položaj svetosti i vrline posjedovali mnogi ashabi!

Bez sumnje, ovakav pogled i ovakvo shvaćanje temelj su najveće od svih nedaća muslimana, kako u misli tako i u djelu, tokom historije, a bit će, također, i u budućnosti. Uvjerenje utemeljeno na neistini, zlobi, neprijateljstvu i ubijanju istine može potrajati dugo vremena, ali nikada neće polučiti dobar plod i rezultat.

Knjižica koja se nalazi pred vama u sebi sadrži upravo tu tužnu priču. Pred Zapovjednikom vjernih, Prvakom vjernika, Allahovim lavom i lavom Njegovog Poslanika, Predvodnikom bogobojaznih, Velikodostojnikom svih opunomoćenika, najvećim Allahovim prijateljem, najvećim od svih istinoljubivih, najvećim djeliteljem Istine od neistine, bratom Božijeg Poslanika, suprugom Prvakinje žena svih svjetova, ocem predvodnika mladića Dženneta, Alijem ibn Ebi Talibom, a.s., posramljeno se izvinjavamo ako smo ga poredili s drugima nastojeći da dokažemo prednost sunca njegovog postojanja nad tminama zlobe i mržnje. Njegova apsolutna prednost nad svim što postoji u kreaciji nakon njegovog brata, Božijeg Poslanika, s.a.v.a., jasnija je od sunca usred dana i on nikada nema potrebu za ovakvim dokazivanjima. Božiji prijatelj Ali

je veliki znamen Božije upute i ukazivanje na ovaj veliki znamen otvorit će put mnogim Božijim robovima i pokazati im kako će razlikovati put od provalije i kako će se sačuvati od pada u zamku kurejšijske džahilijetske zlobe koja je prerasla u vjerska uvjerenja.

Ovu knjižicu posvećujemo tom velikom znamenu Božije upute i nadamo se da ćemo se na ovom svijetu okoristiti njegovom pažnjom i naklonošću, a na onom njegovim zagovorom.

Mir i blagoslov Božiji s tobom, brate Vjervjesnika i Zapovjedniče vjernika!

5. redžeb 1440. / 12. 03. 2019. god.

Mustafa Kamali

Prednost Imama Alija, a.s., nad ashabima

Šerijatski dokaz o isticanju prednosti Imama Alija ibn Ebu Taliba, a.s., nije ograničen samo na nastojanje Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i njegove riječi o njemu već je popraćen i objavom mnogih časnih ajeta iz Kur'ana koji potvrđuju Alijeve, a.s., odlike.

Onaj ko se pozabavi analizom svih vjerskih tekstova, uvidjet će da je Imamu Aliju, a.s., veoma jasno data prednost nad ashabima, i to ne samo nad njima nego i uopće, jer ti tekstovi iznose i pokazuju činjenicu da je upravo Imam Ali, a.s., zbog svojih časnih odlika, pripreman da preuzme vođstvo ummeta nakon Božijeg Poslanika, s.a.v.a., a ne neko drugi.

Bez obzira na bezgrešnost i intuiciju koje je Imam posjedovao, ili mudžize i keramete koje je samo on imao, za razliku od drugih, Imam Ali, a.s., po svojoj sposobnosti, znanju i drugim osobinama ostaje bolji od ashaba, čak i po mjerilu škole halifa koja na njega gleda kao na samo jednog od ashaba i nikako drugačije.

Zato ćemo ovdje razmotriti pitanje prednosti Imama Alija, a.s., nad ashabima, u okviru nekoliko poglavlja.

Manifestacija ličnosti Imama Alija, a.s.

Postupci Imama Alija i njegove časne osobine predstavljaju božanski primjer i lijep uzor. Njegove dubine i tajne svakako ne možemo dosegnuti samo izborom nekih njegovih naučnih ideja ili praktičnih postupaka. Međutim, za dokazivanje prednosti Imama Alija, a.s., nad ashabima, ne samo u određenom već na svim poljima, dovoljno je pogledati i samo neke vidove veličine njegove ličnosti, nakon čega neće ostati nikakve sumnje da niko od ashaba ne može biti ravan Imamu Aliju, a.s. Ovo su neki od vidova njegove ličnosti.

Manifestacija ličnosti Imama Alija, a.s., na polju znanja

Utvrđeno je da je Imam Ali, a.s., bio najučelniji među ashabima. Znanstveno savršenstvo kod Imama Alija, a.s., stiglo je do tog stepena da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., rekao: „Ja sam grad znanja, a Ali je njegova kapija.“¹ Božiji Poslanik, s.a.v.a., nije rekao ništa slično ni za kojeg drugog ashaba.

¹ *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 126 i 127; *Tarihu Bagdad*, sv. 11, str. 49 i 50; *Džami'u-l-usul*, sv. 9, str. 473, hadis 6489; *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 22; *El-Bidajetu ven-nihaje*, sv. 7, str. 372. Tirmizi ga je zabilježio u svom *Sunenu*, sv. 5, str. 637.

Ovo potvrđuju riječi Imama Alija, a.s.: „Božiji Poslanik, s.a.v.a., me je podučio hiljadama kapija znanja, a svaka mi kapija otvara na hiljade drugih kapija.“¹

Izvrsnost Imama Alija, a.s., u njegovom božanskom znanju koje mu je bilo svojstveno navela ga je na to da kaže: „Kad bi se zastori i podigli, moje se uvjerenje ne bi nimalo uvećalo!“²

Istim razlozima možemo pripisati i njegovu izjavu da je znanje koje on nosi toliko veliko da ga niko od ashaba ne bi mogao podnijeti: „Ovdje (pokazujući na svoja prsa) je gomila znanja, a kamo sreće da nađem nekoga ko bi ga ponio!“³

Ove riječi vrlo jasno pokazuju da je Imam Ali, a.s., u znanju postigao stupanj do kojeg niko osim Božijeg Poslanika, s.a.v.a., ne može stići.

Na ovo je Imam, a.s., ukazao kada je rekao: „Uronio sam u znanje skriveno. Ako bih ga otkrio, drhtali biste poput konopa u bunarima dubokim.“⁴

I od Ebu Tufejla je preneseno da je gledao Alija kako govori: „Pitajte me, tako mi Allaha,

¹ Fahrudin Er-Razi, *Mefatihul-gajb*, u tumačenju 33. ajeta iz sure *Ali Imran*; *Kenzul-ummal*, sv. 13, str. 114, hadis 36372.

² Ibn Šehr Ašub, *El-Menakib*, sv. 2, str. 38; *Iršadu-l-klub*, sv. 2, str. 14; *Biharu-l-envar*, sv. 40, str. 153.

³ *Staza rječitosti*, izreka 147.

⁴ *Ibid.*, govor 5.

nećete me pitati ni o čemu, a da vam ne odgovorim. Pitajte me o Božijoj Knjizi, tako mi Allaha, nema nijednog ajeta, a da ne znam je li spušten po noći ili po danu, u ravnici ili na brdu.“¹

Od Sa'ida ibn Musejjiba je preneseno: „Niko od ashaba Božijeg Poslanika, s.a.v.a., nije govorio: 'Pitajte me', osim Alija.“²

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je više puta svjedočio o prednosti Imama Alija i njegovoj naučnoj izvrsnosti nad svim ashabima. Rekao je hazreti Fatimi: „Zar te ne raduje to što sam te udao za čovjeka koji je najprije primio islam u mom ummetu, koji ima najviše znanja i blagosti?“³

O Aliju, a.s., rekao je i sljedeće:

„Najučeniji u mom ummetu poslije mene je Ali ibn Ebu Talib.“⁴

„Ali je posuda mog znanja. On je moj nasljednik i kapija kroz koju se do mene dolazi.“⁵

„Ali je kapija mog znanja i poslije mene tumač mom ummetu onoga što sam mu donio.“⁶

¹ *Fethu-l-bari*, sv. 8, str. 459, sura *Ez-Zarijat*; *Kenzu-l-ummal*, sv. 13, str. 165, hadis 36502; *El-Džerhu vet-te'dil*, sv. 6, str. 192; *Tehzibu-l-kemal*, sv. 20, str. 487; *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 22; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 167.

² *Er-Rijadu-n-edire*, sv. 3, str. 166; *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 286; *Zehairu-l-ukba*, str. 83.

³ *Musnedu Ahmed*, sv. 5, str. 26.

⁴ El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 49; *Kenzu-l-ummal*, sv. 11, str. 614, hadis 32977.

⁵ *Kifajetu-t-talib*, str. 70 i 92; *Šemsu-l-ahbar*, str. 29.

⁶ *Kenzu-l-ummal*, sv. 11, str. 614, hadis 32981; *Keš-*

„Najučeniji u sunnetu i pravosuđu u mom ummetu je Ali ibn Ebu Talib.“¹

„Ti ćeš objasniti mom ummetu ono oko čega su se razišli poslije mene.“²

„Neka ti je ugodno znanje. Zbilja, popio si znanje i napojio si se njime.“³

Manifestacija njegove ličnosti na polju imana – vjere

Ovoj stranici svog života Imam Ali, a.s., je ulio duhovnu žestinu, na njoj iscrtao uzvišenu sliku za sve generacije i zabilježio svoju prednost nad svim ashabima.

Jačina imana je odlika po kojoj je Ali, a.s., jedinstven, a očitovala se u raznim oblicima – u ibadetu, on je uzor. Smatra se da je ajet *ti ih vidiš kako klanjaju i ničice padaju...*⁴ objavljen o Imamu Aliju, a.s.⁵

U ovom kontekstu on je rekao: „S Božijim Poslanikom, s.a.v.a., ja sam obavljao namaz

fu-l-hifa, sv. 1, str. 204.

¹ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 194; *Tefsiru-n-Nisaburi*, sura *El-Ahkaf*; El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 48; *Tezkiretu-l-havas*, str. 87; *Fejdu-l-kadir*, sv. 4, str. 257.

² *El-Mustedrek ala-s-sahihejn*, sv. 2, str. 122.

³ Ibnu-l-Megazili, *El-Menakib*, str. 420; *Tarihu Bagdad*, sv. 2, str. 498.

⁴ *El-Feth*, 29.

⁵ *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 2, str. 183; *Tefsiru-l-Hazin*, na čijoj margini je *En-Nesefi*, sv. 4, str. 113; *Tefsiru-l-kašif*, sv. 3, str. 469; *Ruhu-l-me'ani*, sv. 16, str. 117.

sedam godina prije ostalih ljudi i zapravo sam prvi koji je s njim obavio namaz.“¹

Rekao je također: „Ne znam da je iko iz ovog ummeta, osim mene, robovao Allahu poslije Poslanika, s.a.v.a...“²

I: „Primio sam islam prije nego iko drugi i obavio sam namaz prije ikog drugog.“³

Imam Ali, a.s., bio je najpredaniji u ibadetu i najviše je klanjao i postio. Od njega su ljudi učili o noćnim nafilama, o prisnosti sa zikrovima, o noćnom bdijenju... Šta misliti o čovjeku čija je ustrajnost u obavljanju neobaveznih namaza bila tolika da u noći Lejletu-l-Herir na prostirci od kože, prostrtoj između dvije neprijateljske vojske on obavlja namaz dok strijele padaju ispred njega i prolijeću pored njegovih ušiju – a on, ne obraćajući pažnju, nastavlja klanjati sve dok ne završi svoju dužnost? Šta misliti o čovjeku čije je čelo zbog dugih sedždi postalo poput devinog koljena?⁴

Kada su Imama Alija ibn Husejna, a.s., koji je bio dostigao vrhunac u ibadetu, upitali: „Kakav je tvoj ibadet u odnosu na ibadet tvog djeda?“, Imam, a.s., je odgovorio: „Moj ibadet u odnosu na ibadet moga djeda je kao

¹ *Tezkiretu-l-havas*, str. 63.

² Nisai, *Hasaisu Emiri-l-muminin*, str. 46.

³ *Šerhu Nehdži-l-belaga*, sv. 1, str. 10.

⁴ *Ibid.*, str. 27.

ibadet moga djeda u odnosu na ibadet Božijeg Poslanika, s.a.v.a.“¹

Što se tiče drugih vidova očitovanja imana, Imam Ali je bio vrhunac čistote i božanske čudi; on je kur'anski primjer za značenje „sidka“. Uzvišeni je rekao: *A oni koji vjeruju u Allaha i u Njegove poslanike, takvi su iskreni.*²

Prema predaji koju je zabilježio Ahmed ibn Hanbel, ovaj je ajet objavljen o Aliju ibn Ebu Talibu, a.s.³

Postoje mnogi ajeti koji svjedoče o tome da je Ali, a.s., živi primjer značenja imana. Uzvišeni Allah je rekao: *Zar vi mislite da su oni koji hodočasnike vodom poje, i koji Sveti Hram održavaju, ravni onima koji u Allaha i Onaj Svijet vjeruju i bore se na Putu Allahovu? Ne, na istome kod Allaha oni nisu, Allah zločinite-lja doista neće uputiti na Pravu Stazu.*⁴ Ovaj je ajet objavljen o Imamu Aliju, a.s., kada su

¹ *Ibid.*, str. 9.

² *El-Hadid*, 19.

³ Zabilježio ga je u *Fedailu-s-sahabe*, hadis 154 i 339. *Minhadžu-s-sunne*, kako stoji u komentaru *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 2, str. 224. U njoj je El-Hassekani preko nekoliko lanaca zabilježio da je rekao Božiji Poslanik, s.a.v.a.: „Siddikun – istinski vjernici su sljedeća trojica: Habib En-Nedždžar – vjernik iz Ali Jasina, Hazkil – vjernik iz Ali Faraona i Ali ibn Ebu Talib, a treći je najbolji među njima.“ Ovaj hadis je zabilježen u *Es-Savaiku-l-muhrike*, str. 123; *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 27, str. 57; *Zehairu-l-ukba*, str. 56; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 153; *Fejdu-l-kadir*, sv. 4, str. 137; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 5, str. 262.

⁴ *Et-Tevbe*, 19.

se Talha ibn Šejbe i Abbas hvalili. Talha je govorio: „Ja sam preči u vezi s Ka’bom jer je njen ključ kod mene“, a Abbas je govorio: „Preči sam ja, ja sam onaj koji je ovlašten i odgovoran za napajanje hadžija“, pa je Imam Ali, a.s., rekao: „Ja sam prvi među ljudima koji je povjerovao i najviše sam se borio na Božijem putu.“ Tada je Allah, nek je uzvišen, objavio ovaj ajet da objasni prednosti Imama Alija ibn Ebu Taliba, a.s.¹

Rekao je Uzvišeni Allah: *Zar da vjerniku bude isto kao i grešniku? Oni isti nisu*²; vjernik u ajetu je Ali, a razvratnik je Velid.³ Časni Kur’an ovim ajetom ljudima predstavlja svoj imanski uzor, očitovan u Imamu Aliju, a.s.

*A srodnici su, po Allahovoj Knjizi, jedni drugima preči od vjernika i muhadžira drugih...*⁴

Skupina tumača časnog Kur’ana opredijelila se za to da se ovaj ajet odnosi na Alija, a.s., jer je on bio muhadžir i srodnik Poslanika, s.a.v.a.⁵

¹ *Tefsiru Ibn Kesir*, sv. 2, str. 241; *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 10, str. 68; *Džami’u-l-usul*, sv. 9, str. 477; *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 16, str. 10; El-Vahidi, *Esbabu-n-nuzul*, str. 139; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 3, str. 318 i 319.

² *Es-Sedže*, 18.

³ *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 21, str. 68; *Tefsiru Ibn Kesir*, sv. 3, str. 462; *Fejdu-l-kadir*, sv. 4, str. 247; El-Vahidi, *Esbabu-n-nuzul*, str. 263; *Zehairu-l-ukba*, str. 88; *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 1, str. 444; *Ensabu-l-ešraf*, sv. 1, str. 162; *Tarihu Dimašk*, sv. 61, str. 199.

⁴ *El-Ahzab*, 6.

⁵ Zabilježio ga je Ibn Mardivejh u *El-Menakibu*, a citirao

Isto tako je Božiji Poslanik, s.a.v.a., ljudima u više navrata objašnjavao nivo Alijeve, a.s., predanosti Poslanici i njenim učenjima te njegovu prednost u islamu, kao i to da je on čovjek koji snagom svog imana može riješiti zamršene probleme.

Preneseno je od Ebu Zerra, r.a., da je rekao: „Ušli smo kod Božijeg Poslanika, s.a.v.a., pa smo ga pitali: ‘Ko je tebi od ashaba najdraži, kako bismo, ako bude kakva naredba, bili uz njega, a ako bude kakva nesreća, bili...?’ Rekao je: ‘Ali – onaj koji se najprije predao i primio islam!’“¹

Ovi dokazi jačine Alijevog imana i njegove prednosti dovoljni su za razmatranje aspekta njegovog džihada.

Manifestacija njegove ličnosti na polju džihada

Kad je džihad u pitanju, pokušaj njegovog utvrđivanja u životu Imama Alija, a.s., je poput pokušaja objašnjavanja najjasnijih stvari i dokazivanja onoga što je samo po sebi evidentno, budući da među muslimanima, pa čak ni nemuslimanima, nema razilaženja u tome da je Ali, a.s., poslije Poslanika, s.a.v.a., bio najhrabriji među ashabima, i najsmjeliji. Mada su se hrabrost i ljubav prema džihadu u životu ashaba jasno očitovale, one su kod

ga je autor *Ihkaku-l-hakk*, sv. 3, str. 419.

¹ Ibn Ebu Hatim Er-Razi, *Ilelu-l-hadis*, hadis 2664; *Ken-zu-l-ummal*, sv. 13, str. 122.

Imama Alija, a.s., bile još vrednije jer su se kod njega očitovale u onim teškim misijama, kada se drugi povlače i nemaju snage da se suoče, a Imam Ali, a.s., istupa da svojom od Boga datom nadmoći skine обруч s muslimana. O ovom svjedoče bitke koje je vodio protiv mnogobožaca i sljedbenika Knjige na Bedru, Ahzabu, Hajberu, Hunejnu i dr.

Preneseno je od Ebu Hurejre da je čuo Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kako je na Hajberu rekao: „Predat ću zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegovog Poslanika. Allah će preko njega dati pobjedu.“ Omer je konstatovao: „Nikad mi zapovjedništvo ne bi bilo draže nego tog dana“, ali je Božiji Poslanik, s.a.v.a., zastavu predao Aliju, a.s., i rekao mu da ne obraća pažnju na druge. Nakon nekog vremena, Ali, a.s., ga je upitao: „Božiji Poslaniče, radi čega da se borimo protiv njih?“ i on mu je odgovorio: „Da svjedoče da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Božiji poslanik. Kad to urade, oni su zaštitili svoju krv i imovinu osim u zakonom određenim slučajevima, a njihov obračun je kod Allaha, Uzvišenog.“¹

U Bici na Hendeku Imam Ali, a.s., je postao izvanredan primjer za pomaganje Istine,

¹ *Musnedu Ahmed*, sv. 3, str. 86, hadis br. 8764; *Medžme'u-z-zevaid*, sv. 9, str. 123; Buharija, *Et-Tarihu-l-kebir*, sv. 7, str. 263; *Et-Tabekatu-l-kubra*, sv. 2, str. 110, poglavlje o Bedru i Nisai, *Hasaisu emiru-l-muminin Ali ibn Ebu Talib*, str. 59.

čime se izdvojio od ostalih ashaba i zato je Božiji Poslanik, s.a.v.a., ovjekovječio vrijednost ovog velikog događaja kada je istakao da Imam Ali, a.s., predstavlja svu Istinu spram sve neistine. Većina muslimanskih prenosilaca prenijela je da niko od prisutnih muslimana, nakon što je u Bici na Hendeku ‘Amr ibn Abdivedd El-’Amiri izašao na bojno polje, nije smogao snage da mu izađe na dvoboj, osim Imama Alija, a.s., koji je uvijek i u svemu izražavao svoju spremnost. Kako se niko drugi nije javio, Poslanik, s.a.v.a., mu je dopustio da pođe u dvoboj s njim, a kad je krenuo, Poslanik, s.a.v.a., mu je rekao: „Sav je iman izašao na dvoboj protiv sveg širka.“¹

Ahmed ibn Hanbel je u svom *Musnedu* zabilježio kako je Hasan ibn Ali, a.s., (pri ukopu Imama Alija, a.s.) održao govor i između ostalog rekao: „Zbilja, jučer vas je napustio čovjek koga ni prvi nisu pretekli, a kamoli da ga stignu posljednji. Božiji Poslanik, s.a.v.a., ga je slao s bajrakom dok mu je s desne strane bio Džibril, a s lijeve Mikail, i nikad se nije vraćao sve dok ne bi pobijedio.“²

El-Harazmi je zabilježio da je čuo ‘Ubejdulla ha ibn ‘Aiša, a on opet svog oca da je rekao: „Kad bi mnogobošci u ratu ugledali Alija, ostavljali bi jedan drugome oporuke za poslije smrti!“³

¹ *Šerhu Nehdži-l-belaga*, sv. 13, str. 261 i 285; sv. 19, str. 61.

² *Musnedu Ahmed*, sv. 1, str. 199.

³ *Menakibu Ibn Megazili*, str. 72 i 106.

Od Džabira ibn Abdullaha je preneseno da je čuo Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kako je govorio na dan Hudejbije dok je držao Alijevu nadlakticu: „Ovo je zapovjednik dobročinitelja i ubica pokvarenjaka, pomognut je onaj ko njemu pomaže, očajan je onaj ko njega ostavlja na cjedilu“ i potom glasno rekao: „Ja sam grad znanja, a Ali mu je kapija, pa ko želi ući u kuću znanja, neka uđe na kapiju.“¹

Od Ibn Abbasa je preneseno: „Na Bedru je bilo 77 muhadžira, a ensarija 236. Nosilac Poslanikovog, s.a.v.a., bajraka bio je Ali ibn Ebu Talib, a nosilac ensarijskog bajraka je bio Sa'd ibn 'Ubade.“²

Također je preneseno od Ibn Abbasa: „Muhadžirski bajrak u svim bitkama kao što su Bedr, Uhud, Hajber, Ahzab i na dan osvajanja Mekke bio je kod Imama Alija, a.s., i još uvijek je.“³

Ovako je Imam Ali, a.s., govorio o svom djelovanju s Božijim Poslanikom, s.a.v.a., kad su njih dvojica krenuli da porazbijaju kipove postavljene iznad Ka'be, a on se bio popeo na Poslanikova, s.a.v.a. ramena: „Krenuo sam s Božijim Poslanikom, s.a.v.a., i došli smo do Ka'be. Poslanik, s.a.v.a., se popeo na moja ramena i rekao mi da ustanem pa sam ustao. Kada je vidio da sam slab, rekao mi je da se

¹ *Tarihu medineti Dimešk*, sv. 42, str. 383.

² *Tarihu-t-Taberi*, sv. 2, str. 138.

³ *Tarihu medineti Dimešk*, sv. 1, str. 142; *El-Fusu-l-mie*, sv. 1, str. 307.

spustim. Spustio sam se i on je sišao, sjeo i rekao mi da se ja popnem na njegova rame-na. Ja sam se popeo pa me on podigao.“ Imam je nastavio: „Činilo mi se, da sam htio, mogao sam stići do horizonta neba. Popeo sam se na Ka’bu, a na njoj je bio kip od bronz-e ili bakra, i počeo sam ga ljuljati desno – lijevo, naprijed i nazad kako bih ga otkinuo i na kraju sam uspio. Tad mi je Poslanik, s.a.v.a., rekao da ga bacim i bacio sam ga, a on se rasuo u komadiće kao zemljana posuda. Potom sam sišao, pa smo nas dvojica požurili da se izgubimo iz vida među kućama bojeći se da ne susretnemo koga.“¹

Potpuni opis postupaka Imama Alija, a.s., sa svih božanskih aspekata najbolje je dat u riječima Božijeg Poslanika kada ga on, s.a.v.a., poredi s Božijim vjerovjesnicima. Rekao je Poslanik, s.a.v.a.: „Ko želi gledati u Adema po znanju, Nuha po odlučnosti, Ibrahima po blagosti, Musaa po strahopoštovanju, Isaa po sustezanju, neka gleda Alija ibn Ebu Taliba.“²

Manifestacija njegove ličnosti s duhovnog i moralnog gledišta

Izvrsnost i prednost Imama Alija, a.s., nad ashabima nije ograničena samo na spomenute

¹ Nisai, *Hasaisu emiru-l-muminin Ali ibn Ebu Talib*, str. 113; *El-Mustedreku ‘ala-s-sahihejn*, sv. 2, str. 366; *Musnedu Ahmed*, sv. 1, str. 84; *Kenzu-l-ummal*, sv. 6, str. 407; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 200; *Tarihu Bagdad*, sv. 13, str. 302; *Zehairu-l-’ukba*, str. 85.

² *Jenabi ’u-l-mevedde*, poglavlje 40.

aspekte već je on, kao oličenje vrijednosti Poslanice, njenih pojmova i njenog morala, postao uzor i primjer koji je u dušama ashaba podstakao odlučnost i ambiciju, što mu je donijelo Božiju pohvalu. Navest ćemo neke detalje o njegovim duhovnim i moralnim odlikama koje su ga odvajale od drugih.

1. Uzvišeni Allah je rekao: *Ima svijeta koji prodaje dušu svoju Allahova zadovoljstva tražeći, a Allah je robovima Svojim milostiv.*¹

Ovaj časni ajet objavljen je o Aliju ibn Ebu Talibu, a.s., kad je Poslanik, s.a.v.a., započeo Hidžru i njega ostavio na svom mjestu da otplati njegove dugove i vrati stvari koje su mu povjerene njihovim vlasnicima, te kad je legao u Poslanikovu postelju dok su mnogobošci bili opkolili kuću. Uzvišeni Allah je objavio Džibrailu i Mikailu: „Ja sam vas dvojicu pobratimio i život jednog od vas učinio dužim od drugog, pa koji će od vas dati prednost svome bratu?“ Obojica su odabrala život, pa im je Allah objavio: „Zašto niste poput Alija ibn Ebu Taliba? Ja sam pobratimio njega i Muhammeda, pa je on legao u njegovu postelju žrtvujući sebe za njega i dajući njemu prednost u životu. Siđite na Zemlju i čuvajte ga od neprijatelja.“ Njih dvojica su sišli, a Džibrail mu se spustio kod nogu i rekao mu: „Čestitam ti, ko može biti

¹ *El-Bekare*, 207.

poput tebe, Ebu Talibov sine, Allah se ponosi tobom pred melekima.“¹

2. Uzvišeni Allah je rekao: *I hranu su davali, premda su je i oni voljeli, siromahu i siročetu i zarobljeniku: „Mi vas samo radi Allahova zadovoljstva hranimo, od vas nadoknadu niti zahvalnost ne želimo!“*²

Većina je muslimana prenijela da se Imam Ali, a.s., kad su se Imam Hasan i Imam Husejn, mir s njima, razboljeli, pa im u posjetu dolazili Božiji Poslanik, s.a.v.a., i ostali muslimani, zavjetovao Allahu da će, iz zahvalnosti, postiti tri dana zaredom ako ozdrave. Isti zavjet su učinile njihova majka hazreti Fatima, s.a., i kućna pomoćnica Fidda. Kada je došao red da ispunе zavjet, zadesilo se da Poslanikova, s.a.v.a., porodica nije imala nimalo hrane pa je Zapo- vjednik vjernika, a.s., posudio tri mjerice ječ-

¹ *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 25; *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 1, str. 98; *El-Mustedreku 'ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 132; *Nuru-l-ebzar*, str. 86; *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 92; *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 5, str. 204; *Musnedu Ahmed*, sv. 1, str. 331; *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 9, str. 140, i *Es-Siretu-n-nebevijje*, Zejni Dehlan, na margini *Es-Siretu-l-halebijje*, sv. 1, str. 307. Ibn Hadžer je u knjizi *Tehzibu-t-tehzib*, sv. 4, str. 439, rekao: „Rečeno je da je ovaj ajet objavljen o Suhejbu Er-Rumiju.“ Ja velim da izmišljanje ove i sličnih predaja dolazi od neprijatelja Ehli bejta, a.s., jer bez mnogo razmišljanja jasno je da časni ajet govori o žrtvovanju duše na Božijem putu, a to se odnosi jedino na Alija ibn Ebu Taliba, a.s., kada je legao u Poslanikovu postelju u noći Hidžre, a predaja o Suhejbu govori samo o darovanju imovine. Kakve veze ima između tog i onog? Zato nema veze između Suhejbovog događaja i časnog ajeta.

² *El-Insan*, 8–9.

ma. Hazreti Fatima, s.a., je onda samljela jednu mjericu i za svakog od njih ispekla po jedan samun. Imam Ali, a.s., je obavio akšam i došao kući i upravo su bili stavili samune da se iftare kad je stigao neki prosjak. Naravno, svako mu je dao svoj samun tako da te noći nisu ništa okusili, a sutradan su ponovo zapostili. Hazreti Fatima, s.a., je samljela i drugu mjericu i ispekla samun, ali taman kad su stavili sofru da se iftare, pojavilo se neko siročić i zatražilo od njih da mu daju hrane. I opet su dali svoje samune. I treći dan posta, kada su postavili iftar, došao im je neki zarobljenik i zatražio hrane, i ponovo su svi dali svoje samune, tako da oni tri dana nisu ništa okusili osim vode.

Božiji Poslanik, s.a.v.a., ih je četvrti dan vidio kako drhte od gladi – hazreti Fatimi se od velike gladi stomak bio zalijepio uz leđa, a oči joj se udubile – pa je rekao: „Pomozi, Bože! Muhammedova porodica umire od gladi.“ Tad je sišao Džibrail i rekao mu: „Evo ti od Allaha Uzvišenog čestitka na tvojoj porodici!“ Upitao ga je: „Kakva je to čestitka, Džibraile?“ i on mu je proučio suru *Hel eta – El-Insan*.¹

3. Dok je Imam Ali, a.s., u kufskoj džamiji držao govor, neko ga je pitao o ajetu:

¹ *Usdu-l-gabe*, sv. 5, str. 530; *El-Vahidi, Esbabu-n-nuzul*, str. 331; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 299; *Zehairu-l-'ukba*, str. 89 i 102; *Nuru-l-ebzar*, str. 102; *Ruhu-l-me'ani*, sv. 29, str. 157; *Fethu-l-kadir*, sv. 5, str. 338; *Šerhu Nehdži-l-belaga*, sv. 1, str. 7; *Tefsiru-l-Bejdavi*, sv. 4, str. 235; *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 93; *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 2, str. 298 i *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 30, str. 244, prenoseći iz *El-Keššafa*.

*Međ' vjericima ima ljudi koji ispunjavaju zavjet dat Allahu! Pa ih ima koji su poginuli, a i onih koji to očekuju, i nimalo se promijenili nisu.*¹

Odgovorio je: „Bože, oprosti! Ovaj je ajet objavljen o meni, mom amidži Hamzi i sinu moga amidže 'Ubejdu ibn Harisu. 'Ubejde je otišao kao šehid na Bedru, Hamza je otišao kao šehid na Uhudu, a ja čekam najnesretnijeg koji će krvlju obojiti odavde do ovdje (pokazujući na svoju glavu i bradu) – to je predskazanje koje mi je povjerio moj miljenik Ebu-l-Kasim, s.a.v.a.“²

4. Rekao je Uzvišeni Allah: *O vjernici! Ako neki od vas od vjere svoje otpadne, Allah će doista mjesto takvih dovesti ljude koje On voli, i koji Njega vole.*³ Ovaj časni ajet je objavljen o Imamu Aliju, a.s.⁴

5. Rekao je Uzvišeni Allah: *On je Onaj Koji je tebe osnažio Pobjedom Svojom i vjericima.*⁵

Od Ebu Hurejre je preneseno da je rekao: „Na Prijestolju je napisano: 'Nema boga osim Allaha Jedinog, Koji nema sudruga, Muhammed

¹ *El-Ahزاب*, 23.

² *Nuru-l-ebzar*, str. 97 i *Es-Savaiku-l-muhrike*, str. 80.

³ *El-Maida*, 54.

⁴ *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 12, str. 20; *El-Mustedreku 'ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 132; *Kenzu-l-ummal*, sv. 5, str. 428, sv. 6, str. 391, 393 i 396.

⁵ *El-Enfal*, 62.

je rob Moj i Poslanik Moj, kojeg sam podržao posredstvom Alija ibn Ebu Taliba' i to je značenje Božijih riječi: *On je Onaj Koji je tebe osnažio Pobjedom Svojom i vjernicima*, a pod vjernicima se misli na Alija ibn Ebu Taliba.“¹

6. Rekao je Uzvišeni Allah: *Da li je onda jednak onome koji pravdu naređuje, a i sam Pravim Putem ide?*²

Od Ibn Abbasa je preneseno da je tu riječ o Aliju ibn Ebu Talibu.³ Ovaj časni ajet objašnjava pravednost Imama Alija, a to je odlika kojom se on posebno izdvajao. Pravednost je kod njega bila mjerilo koje je vladalo njegovim odnosima, postupcima i stavovima. Isti je sadržaj ajeta: *A među ljudima koje stvaramo ima zajednica jedna koja Istini upućuje i prema njoj presuđuje!*⁴, a Imam Ali, a.s., je rekao: „To smo ja i moji sljedbenici.“⁵

7. Rekao je Uzvišeni Allah: *Oni koji dijele imetke svoje i noću i danju, i tajno i javno, takvima pripada nagrada njihova kod Gospodara njihova. Za njih nema straha niti će tugovati!*⁶

¹ Ahmed ibn Abdullah El-Esbehani, *En-Nuru-l-mušte'el fi nuzile mina-l-kur'ani fi Ali*, str. 89.

² *En-Nahl*, 76.

³ *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 1, str. 59. I Ibn Merdivelj ga je zabilježio u *El-Menakibu* po *Kešfu-l-gumme*, str. 96.

⁴ *El-A'raf*, 181.

⁵ *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 109; *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 1, str. 204.

⁶ *El-Bekare*, 274.

Imam Ali, a.s., je precizno predstavio način udjeljivanja i njegovu čistu i mudru prirodu koja ispunjava uzvišenu svrhu udjeljivanja. Njegova praksa u udjeljivanju sadake ili darova bila je takva da obrati pažnju na položaj onog koji je zaslužan s jedne, a da podstiče narod na udjeljivanje s druge strane. Zato je njegova praksa bila predmet pohvale časnog Kur'ana: *Oni koji dijele imetke svoje i noću i danju, i tajno i javno, takvima pripada nagrada njihova kod Gospodara njihova*. Muslimanski učenjaci su prenijeli da je ovaj časni ajet objavljen o Aliju, a.s., kada je imao četiri dirhema, od kojih je jedan udijelio po danu, jedan po noći, jedan tajno i jedan javno.¹

8. Kao što je Uzvišeni Allah naredio Svom Poslaniku, s.a.v.a., poniznost prema vjernicima: *I krilo svoje milosti rasprostri onima od vjernika koji slijede tebe*², Zapo- vjednik vjernika, a.s., oponašajući svog bra- ta, Božijeg Poslanika, s.a.v.a., bio je ponizan prema vjernicima u svim situacijama, kako u moći tako i u slabosti, kako u vrijeme izo- lacije tako i u vrijeme vladavine, kako u ratu tako i u miru.

¹ El-Vahidi, *Esbabu-n-nuzul*, str. 64; *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 7, str. 98; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 1, str. 363; *Tefsiru-l-keššaf*, sv. 1, str. 164; *Tefsiru-l-Hazin*, sv. 1, str. 214; *Zehairu-l-'ukba*, str. 88; *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 25; *Es-Savaiku-l-muhrike*, str. 87; *Medžme'u-z-zevaid*, sv. 6, str. 334 i *Nuru-l-ebzar*, str. 70.

² *Eš-Šu'ara*, 215.

Ibn Ebu-l-Hadid je od Saliha, prodavača odjeće, prenio da je njegova nana sreća srela Imama Alija, a.s., u Kufi dok je nosio hurme, pa mu nazvala selam i ponudila: „Zapovjedniče vjernika, dozvolite da vam ja ponesem ove hurme do vaše kuće!“ On joj je uzvratio: „Preče je da ih nosi glava kuće“ i zauzvrat joj ponudio nekoliko hurmi, ali ih je ona odbila. Kasnije je vidjela da je otišao do svoje kuće, potom se vratio u istoj odjeći, na kojoj je još bilo ljuski od hurmi, i održao džumu u toj odjeći.¹

9. Od Abdullaha ibn Hasana ibn Hasana je preneseno: „Ali, a.s., je za života Božijeg Poslanika, s.a.v.a., oslobodio hiljadu robova od zarade svojih ruku i znoja svog čela. Kada je postao halifa, pristizala mu je imovina, ali njegovo slatko i dalje su bile samo hurme, a odjeća samo bijela, tanka, pamučna tkanina.“²

10. Preneseno je od Zazana: „Ali, a.s., je sam hodao po pijaci, upućivao zalutale, pomagao slabe, a kad bi prolazio pored prodavača i vlasnika dućana, otvarao bi im Kur'an i učio: *Taj Drugi Svijet stvorili smo onima koji ne žele da se na Zemlji ohole niti nered da čine. A sretan kraj bogobojaznima pripada!*³“⁴

11. Što se njegove strpljivosti tiče, on se na dan vijećanja (šure), kad su mu prava bila uzurpirana, pozivao upravo na nju.

¹ Ibn Ebu-l-Hadid, *Šerhu Nehdži-l-belaga*, sv. 2, str. 202.

² *Ibid.*

³ *El-Kasas*, 83.

⁴ Ibn Šehr Ašub, *El-Menakib*, sv. 2, str. 104.

Prenosi se od Ebu Tufejla ‘Amira ibn Vasile: „Bio sam na ulazu na dan šure, pa su se podigli glasovi i čuo sam Alija, a.s., kako govori: ‘Ljudi su dali prisegu Ebu Bekru, a ja sam, tako mi Allaha, bio preči i zaslužniji od njega, pa sam poslušao i pokorio se iz straha da se ljudi ne vrate u nevjerstvo i počnu se ubijati. Potom su ljudi dali prisegu Omeru, a ja sam, tako mi Allaha, bio preči i zaslužniji od njega, ali sam ipak poslušao i pokorio se, ponovo iz straha da se ljudi ne vrate u nevjerstvo i počnu se ubijati. A sad, vi želite Osmanu dati prisegu? E ovoga puta neću poslušati i pokoriti se. Omer je mene stavio među petericu, gdje sam ja bio šesti. On nije vidio nikakvu moju prednost nad njima u dobroti, niti su mi oni sami to priznavali, nego smo svi bili tretirani kao jednaki. Tako mi Allaha, da hoću, mogao bih govoriti tako da ni Arap niti nearap, ni sljedbenik Knjige niti mnogobožac ne bi mogli zanijekati nijedno od mojih svojstava.’

Zatim je upitao: ‘Tako vam Allaha, vas peterica, ima li iko među vama da je brat Božijeg Poslanika osim mene?’

Odgovorili su mu: ‘Nema.’

Ponovo je upitao: ‘Ima li iko od vas amidžu poput Hamze ibn Abdulmuttaliba, Božijeg i lava Poslanika Njegovog, osim mene?’

I opet su odgovorili: ‘Nema.’

Nastavio je s pitanjima:

‘Ima li iko od vas amidžića poput moga amidžića Božijeg Poslanika, s.a.v.a.?’

‘Ima li iko od vas brata poput moga brata Džafera, ukrašenog s dva krila kojima leti s melekima u Džennetu?’

‘Ima li iko od vas suprugu poput moje supruge Fatime, kćeri Poslanika, s.a.v.a., Prvakinje žena ovog ummeta?’

‘Ima li iko od vas dva *sibta* poput Hasana i Husejna, dva *sibta* ovog ummeta, dva sina Božijeg Poslanika, s.a.v.a., osim mene?’

‘Ima li iko od vas da je ubio nekog od mnogo-božaca Kurejša prije mene?’

‘Ima li iko od vas da je ispovijedao Jednoću Allaha prije mene? Je li i prema kome od vas Allah naredio ljubav osim prema meni?’

‘Ima li iko od vas da je ogasulio Poslanika, s.a.v.a., prije mene?’

‘Ima li iko od vas da je nastanjen u džamiji pa da prolazi kroz nju u stanju džunupluka osim mene?’

‘Ima li iko od vas zbog kojeg je sunce vraćeno nakon što je bilo zašlo da bi obavio ikindiju, osim mene?’

‘Ima li iko od vas za kojeg je Božiji Poslanik, s.a.v.a., kad mu je doneseno pečeno pile pa mu se svidjelo, govorio: ‘Bože, dovedi mi Tebi najdraže stvorenje da sa mnom jede ovo pile’, pa da mu je došao, ne znajući za

njegove riječi, i on ga pozvao za sofru, osim mene?’

‘Ima li iko od vas da se u svakoj teškoći koja bi se Poslaniku desila borio protiv mnogobožaca više od mene?’

‘Ima li iko od vas da je više od mene udovoljio potrebi Poslanika, s.a.v.a., u noći iseljenja, kada sam legao u njegovom postelju, svojim životom ga zaštitio i svoju mu krv stavio na raspolaganje?’

‘Ima li iko od vas da je primao petinu osim mene i Fatime?’

‘Ima li iko od vas da prima petinu, jednog dijela iz posebne i drugog dijela iz opće količine, osim mene?’

‘Ima li iko od vas osim mene da ga je očišćenim proglasila Božija Knjiga, kada je Poslanik, s.a.v.a., zatvorio ulaze u džamiju svim muhadžirima osim mog ulaza, na što su ustali njegovi amidže Hamza i Abbas i upitali ga zašto je zatvorio njihove ulaze, a ostavio moj, pa im Poslanik, s.a.v.a., odgovorio: ‘Nisam ga ja ostavio otvorenim niti sam ja zatvorio vaše, već je Allah otvorio njegov ulaz i zatvorio vaše.’?’

‘Ima li iko od vas kome je Allah upotpunio njegovo svjetlo s Neba da bi rekao: *Pa podaj bližnjemu pravo njegovo?*¹

¹ *Er-Rum*, 38.

‘Ima li iko od vas da je šesnaest puta nasamo razgovarao s Poslanikom, osim mene, kada je objavljen ajet: *O vjernici, kada se sa Poslanikom vi savjetujete, onda pred vaše savjetovanje milostinju podijelite!*?’¹

¹ *El-Mudžadele*, 12. Božiji Poslanik, s.a.v.a., iz sažaljenja i milosti prema muslimanima nije štedio ništa svoje. Svoj život, živote svojih najmilijih, porodicu, ugled, vrijeme, imetak itd. stavio je u službu upućivanja na Pravi put i izbavljenja ljudi. S druge strane, ni muslimani koji su imali sreću da žive u njegovom vremenu, kako iz ljubavi i privrženosti tako i iz neznanja i nepažnje, nisu ga štedjeli. Časni Kur’an u mnogim ajetima ukazuje na neobazrivost muslimana prema Poslaniku, s.a.v.a., objašnjava način ophođenja s njim i upozorava na posljedice nedoličnog ponašanja prema njemu. 12. ajet u suri *El-Mudžadele* objavljen je onda kada su mnogi ashabi konstantno tražili da nasamo razgovaraju s njim, a Poslanik, s.a.v.a., nije ih mogao odbiti. Kad je objavljen ajet: *O vjernici, kada se sa Poslanikom vi savjetujete, onda pred vaše savjetovanje milostinju podijelite!*, odjednom su svi prestali dolaziti i tražiti razgovor s njim nasamo, osim Imama Alija, a.s., koji je uprkos njegovoj poznatoj neimaštini, pronalazio sredstva za udjeljivanje sadake pred sastajanje s Poslanikom. Nakon što je više dana trajao „bojkot“, Uzvišeni Allah je objavio 13. ajet kojim je ukinuo propis iz 12. ajeta! Ovaj događaj je vrlo poučan i zanimljiv: 1. Jedini koji je poslušao i primijenio 12. ajet iz sure *El-Mudžadele* u cijeloj historiji bio je Imam Ali, a.s. On je to činio iz poštovanja prema Allahu i ljubavi prema Poslaniku, s.a.v.a., jer, realno, on nije imao potrebu da se sastaje s Poslanikom na taj način kad su njih dvojica zajedno živjeli i skoro uvijek bili zajedno. 2. Postalo je jasno da većina onih koji su prije zahtijevali sastajanje s Poslanikom, s.a.v.a., nije imala istinsku potrebu za tim. 3. Nama postaje jasno da su lažne i izmišljene sve raznorazne priče o velikodušnim ulaganjima nekih od političara i halifa, koji su navodno bili imućni, na putu islama, naročito lično radi Poslanika, s.a.v.a. Kako će dati 1000 dirhema da bi oslobodio nekog

‘Ima li iko od vas da je sklopio Poslaniku oči prilikom preseljenja, osim mene?’

‘Ima li iko od vas da je bio posljednja osoba koja je razgovarala s Poslanikom i bio s njim sve dok ga nije spustio u kabur, osim mene?’ Na sva su ova pitanja odgovorili odrično.¹

I pored svih ovih odlika i vrlina, Ali, a.s., je radi Allaha i na Njegovom putu pokazao strpljivost kako se muslimani ne bi razjedinili i kako se ljudi ne bi vratili u nevjerstvo ubijajući se, a ovo strpljenje je jedan od najljepših oblika strpljivosti i imat će neizmjernu nagradu.

12. Imam Ali, a.s., je bio i najblaži kad bi ko napravio kakav propust, najlakše je prelazio preko nečijeg zla, pokazivao bi blagost spram neznanja ljudi i bio uzor za blagost. Istinu je rekao Božiji Poslanik, s.a.v.a., kad je rekao: „Kad bi blagost bila čovjek, to bi bio Ali.“² Na dan Bitke oko deve oprostio je Mervanu ibn Hakemu kad ga je savladao, iako mu je Mervan bio najveći neprijatelj i najviše ga je mrzio. Isto je postupio i prema

crnog roba poput Bilala u vrijeme kada se nije nadao nikakvom boljitku, ako nije želio izdvojiti jedan dirhem za sadaku i biti počašćen sastajanjem s Poslanikom, s.a.v.a.?!

¹ *Feraidu-s-semtajn*, sv. 1, str. 319; Ebu Bekr Ahmed ibn Musa ibn Merdivelj El-Isbehani (umro 410), *Menakibu Ali ibn Ebu Talib ve ma nezele fi Ali*, str. 130–132; El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 31, hadis 31; Jusuf ibn Hatem ibn Fevz El-Mišgari El-’Amili, *Ed-Durru-n-nezim*, str. 332; *Es-Savaiku-l-muhrika*, str. 156.

² *Feraidu-s-semtajn*, sv. 2, str. 68.

Abdullahu ibn Zubejru, koji ga je javno vrijeđao i na govoru u Basri rekao: „Došao vam je hulja i opaki Ali ibn Ebu Talib!“ Imam Ali, a.s., tad je rekao: „Zubejr je bio jedan od nas, Ehli bejta, sve dok mu sin Abdullah nije narastao“¹, a na dan Bitke oko deve dospio je do njega i zarobio ga, ali mu je prešao preko neprijateljstva, rekavši mu samo: „Odlazi da te ne vidim!“ i ništa više!²

¹ Abdullah sin Zubejra bio je Aišin sestrić. U Bici oko deve najveću je ulogu imala Aiša, majka vjernika, a najveći utjecaj na nju je imao upravo Abdullah. Ova je bitka u suštini bila odraz najveće mržnje prema Poslanikovoј porodici od strane kurejšijskih saveznika Aiše, Abdullaha ibn Zubejra, Beni Umejje... Abdullah ibn Zubejr je u sebi gajio ovu mržnju do kraja svoga života. Kasnih godina kada je savladao Mekku, imao je namjeru da istrijebi sav Beni Hašim tako da ih sakupi u jednoj dolini i spali ih. Abdullah i njegov brat Urva su glavni prenosioци hadisa od svoje tetke, majke vjernika Aiše.

² *Šerhu Nehdži-l-belaga*, sv. 1, str. 22.

Jedinstveni položaj u časnom Kur'anu

U časnom Kur'anu o Imamu Aliju, a.s., objavljeni su posebni ajeti koji ne liče ni na jedan ajet objavljen o nekom drugom. Ovdje ćemo izabrati samo neke od tih ajeta koji pokazuju njegovu prednost nad ashabima, jer bi svi ajeti koji govore o njegovim odlikama i koji su općenito objavljeni o njemu zahtijevali posebnu studiju.

Neki od ajeta po kojima se Imam Ali, a.s., izdvaja od drugih, koji se ne odnose na druge i kojima se potvrđuje njegova prednost nad ashabima, čime postaje jasna njegova povezanost s Kur'anom, jesu sljedeći:

1. Prenosi se od Ibn Abbasa da je rekao da je Božiji Poslanik, s.a.v.a., govorio: „Allah nije objavio ajet koji sadrži *O vjernici*, a da Ali nije bio na čelu tih vjernika i njihov prvak.“¹

2. Također je preneseno od Ibn Abbasa da je rekao: „Kada je objavljen ajet: *Ti reci: 'Ne tražim od vas nikakve nagrade, osim ljubavi za bližnje'*“², upitali su Božijeg Poslanika, ko su njegovi bližnji prema kojima nam je ljubav postala obavezna, a on im je odgovo-

¹ Ebu Nu'ejm Ahmed ibn Abdullah El-Esbehani (umro 430. po hidžri), *En-Nuru-l-mušte'al min kitabi ma nezele fi-l-kur'ani fi 'Ali*, str. 26.

² *Eš-Šura*, 23.

rio: 'Ali, Fatima i njihova dva sina.'"¹ Ovim ajetom ljubav prema Imamu Aliju, a.s., postaje obaveza za druge ashabe.

3. Uzvišeni Allah je rekao: *I odredi mi jednog pomoćnika iz porodice moje.*²

Od Ibn Abbasa je preneseno sljedeće: „Božiji Poslanik, s.a.v.a., je uzeo Alija ibn Ebu Taliba, a.s., za ruku, a bili smo u Mekki, i uzeo je i moju ruku i obavio četiri rekata namaza, pa je podigao ruke prema nebu i molio: 'Bože, Musa sin 'Imrana iskao je od Tebe i ja, Muhammed, Vjerovjesnik Tvoj, ištem od Tebe da mi prostranim učiniš prsa moja, da odriješi uzao s jezika mog, da bi razumjeli govor moj, i odredi mi za pomoćnika iz porodice moje Alija ibn Ebu Taliba, brata mog, osnaži me njime i učini mi ga drugom u zadatku mome.' Potom sam čuo glasnika kako dozi-va: 'O Ahmede, dato ti je ono što si tražio.'"³

4. Uzvišeni Allah je rekao: *Vaši zaštitnici su samo Allah, i Njegov Poslanik, i vjernici koji namaz klanjaju i zekat daju dok su na ruku'u.*⁴

Časni Kur'an se u ovom ajetu, da bi objasnio prednosti Imama Alija, a.s., nad ostalim ashabima, oslonio na pokazivanje duhovne dimenzije njegove ličnosti dodajući da je on zaštitnik vjernika. Učenjaci tefsira su se slo-

¹ Ibn Bitrik, *Hasaisu-l-vehji-l-mubin*, str. 81.

² *Ta-ha*, 29.

³ Ibn Bitrik, *Hasaisu-l-vehji-l-mubin*, str. 245.

⁴ *El-Maida*, 55.

žili da je ajet objavljen o Imamu Aliju, a.s., kada je udijelio svoj prsten nekom siromahu dok je bio na namazu u prisustvu ashaba.

Zemehšeri, poznati književnik, tumač Kur'ana i učenjak hadisa o posljednjem dijelu ajeta veli: „Rečeno je da *dok su na ruku'u* opisuje stanje onih koji *zekat daju*, tj. daju zekat u stanju ruku'a u namazu i da je ajet objavljen o Imamu Aliju, a.s. Naime, kada je on bio na ruku'u, neki mu je prosjak nešto zatražio pa mu je on bacio svoj prsten, lahko kao da mu je bio na malom prstu, ne kvareći namaz.

Ako neko postavi pitanje: 'Kako će se to odnositi na Alija, a.s., kad je tekst ajeta u množini?', reći ću mu da je ajet izrečen u množini iako je povod objave jedan čovjek, da bi se ljudi podstakli na slična djela pa postigli slične nagrade i da bi se objasnilo da svi vjernici trebaju težiti ovom cilju, tj. dobročinstvu, pomoći i pažnji prema siromašnima, da čak i u situacijama kad su zauzeti, kad rade nešto što se ne može odgoditi, kao što je to npr. namaz, ne odgađaju dobročinstvo za poslije.⁴¹

¹ Mehmud ibn 'Amr ibn Ahmed Ez-Zemehšeri, (umro 538/1143), *El-Keššaf 'en hakaiki gavamidi-t-tenzil*, sv. 1, str. 648; Muhammed ibn Džerir Et-Taberi, (umro 923/310), *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 6, str. 186; *Ed-Durru-l-mensur*, Abdurrahman ibn El-Kemal, poznat kao Dželaluddin Es-Sujuti, umro 1505. (911. h.), u objašnjenju 55. ajeta sure *El-Maide* je rekao: "El-Hatib u *El-Mutefeku* je zabilježio od Ibn Abbasa da je govorio: Dok je Ali bio na ruku'u, dodijelio je svoj prsten kao milostinju, pa je Poslanik, s.a.v.a., upitao prosjaka: 'Ko ti je dao prsten?', a

5. Uzvišeni Allah je rekao: *O Poslaniče! Ti obznani ono što ti je od Gospodara tvoga objavljeno! A ako to ne učiniš, tad Poslanicu Njegovu ti obznanio nisi. A Allah će te od svijeta štiti, Allah na Pravu Stazu narod nevjernički neće uputiti.*¹

Učenjaci tefsira i hadisa istakli su da je ovaj časni ajet objavljen radi isticanja odlika Imama Alija, a.s., na dan Gadira, kada ga je Božiji Poslanik, s.a.v.a., uzeo za ruku i rekao: „Kome sam ja zaštitnik, pa i Ali mu je zaštitnik. Bože, budi prijatelj onom ko je njegov prijatelj i budi neprijatelj onom ko je njegov neprijatelj, pomoz i svakom ko njemu pomaže i ostavi na cjedilu onog ko njega ostavi i okreni istinu s njim gdje god se on nalazio.“²

6. Rekao je Uzvišeni Allah: *Allah želi odagnati od vas nevaljalštine, Porodico Kuće poslaničke (Ehli bejt), i da vas sasvim očisti!*³

Časni ajet ograničava Božiju volju na udalja-

on reče: ‘Onaj na ruku’u!’ Tad je Uzvišeni Allah objavio: *Doista vaš zaštitnik je Allah i Njegov Poslanik...*”

¹ *El-Maida*, 67.

² Učenjaci tefsira, hadisa i historije klasificirali su ga kao mutevatir. Također su objavu ajeta na dan Gadira i govor Poslanika, s.a.v.a., u prisustvu više od 100 hiljada ljudi tretirali kao mutevatir. Oni su također prenijeli pozivavanje Ehli bejta, a.s., i mnogih ashaba na ovaj hadis. Ovdje ćemo ukazati samo na nekoliko izvora: *Ševahidu-t-tenzil*, sv. 1, str. 187; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 2, str. 298; *Fet-hu-l-kadir*, sv. 3, str. 57; *Ruhu-l-me’ani*, sv. 6, str. 168; *El-Menar*, sv. 4, str. 463; *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 6, str. 198; *Es-Savaiku-l-muhrike*, str. 75.

³ *El-Ahzab*, 33.

vanje nevaljalštine od Ehli bejta i njihovo potpuno očišćenje. Ovo ograničavanje znači da je Njegova volja u udaljavanju nevaljalštine i potpunom očišćenju ograničena samo na Ehli bejt i vezana samo za njih, a inače, Uzvišeni Allah nužno ima mnoge druge volje i htijenja, kako zakonodavne tako i one koje se očituju kroz stvaranje. Dakle, značenje bi bilo to da je ova Njegova volja za udaljavanjem nevaljalštine i potpunim očišćenjem ograničena samo na njih, a ne obuhvata druge, pa kao da se kaže: O Ehli bejte, vi ste ti od kojih Allah želi udaljiti nevaljalštinu i potpuno ih očistiti. Prema tome, ova se volja nužno odnosi na Božiju volju u stvaranju, budući da Njegova zakonodavna volja nije ograničena na neki narod ili kuću, a Njegova je volja u stvaranju neizbježna i neodvojiva od željenog, tako da čistota Ehli bejta od nevaljalštine nužno prati Božiju volju i oni su sačuvani od grijeha, neposlušnosti i posrtaja.

Ima više od sedamdeset predajā koje govore da je ovaj ajet objavljen o Ehli bejtu, a.s., koji je očišćen, a to su Poslanik, Imam Ali, hazreti Fatima, Imam Hasan i Imam Husejn, i ni o kom drugom. Te predaje prenose obje skupine muslimana. Pa ako se ovakve predaje ne prihvataju, šta onda ostaje?

Sve ove predaje, koje su šiije svojim putevima prenijele od Zapovjednika vjernika, od Alija ibn Husejna, Muhammeda ibn Alija, Džafe-
ra ibn Muhammeda, Alija ibn Muse Er-Ride,

salam Božiji na sve njih, od Umm Seleme, Ebu Lejle, Ebu Esveda Ed-Duelija, Omera ibn Mejmuna El-Evedija i Sa'da ibn Ebu Vekka-sa, a sunije svojim lancima od Umm Seleme, Aiše, Ebu Se'ida El-Hudrija, Sa'da, Vaile ibn Eska'a, Ebu Hamraa, Ibn Abbasa, Sevbana (Poslanikovog sluge), Abdullaha ibn Džafera, Alija ibn Ebu Taliba i Hasana ibn Alija, govore da je ovaj časni ajet objavljen o pet časnih članova Ehli bejta, a to su Božiji Poslanik, njegov amidžić Ali, njegova kćerka Fatima i dvojica njegovih unuka Hasan i Husejn, i da se pod Ehli bejtom podrazumijevaju samo oni i niko više.¹

Abdullah ibn Ahmed ibn Hanbel u svom Musnedu prenosi od svog oca, a on od Šeddada Ebu Ammara, sljedeće: „Ušao sam kod Vaile ibn Eska'a, a kod njega su bili neki ljudi, pa su spomenuli Alija. Kada su otišli, Vaile me upitao želim li da mi ispriča šta je vidio kod Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i kako sam potvrdio, počeo je: 'Otišao sam kod hazreti Fatime, r.a., da je pitam za Alija pa mi je rekla da je otišao kod Poslanika, s.a.v.a. Sjeo sam da ga sačekam. Kad je došao Božiji Poslanik, s.a.v.a., s njim je bio Ali, a Hasana i Husejna je vodio za ruke. Kad je ušao, Poslanik je pozvao Alija i Fatimu i posjeo ih ispred sebe, a Hasana i Husejna stavio u svoje naručje. Potom je sve njih pokrio svojim ogrtačem (ili je rekao: nekom odjećom), pa proučio ovaj

¹ Grupa autora, *El-Imametu ve-l-vilaja*, str. 150.

ajet: *Allah želi odagnati od vas nevaljalštine, o Porodico Kuće poslaničke (Ehli bejt), i da vas sasvim očisti¹ i potom rekao: Bože, ovi su moj Ehli bejt i moj Ehli bejt je najpreči.*²

7. Rekao je Uzvišeni Allah: *A onima koji se sa tobom o njemu raspravljaju, nakon što ti je Znanje došlo, ti reci: ‘Dođite, pozvat ćemo i naše sinove i vaše sinove, i naše žene i vaše žene, i nas i vas, a zatim se čedno na Allaha pozvati i Allahovo prokletstvo na lažljivce zazvati!*³

Naredba sadrži dovođenje sinova, žena i duša, u obliku množine, a ispunjenje ove naredbe zahtijeva da iz svake grupe budu dovedene najmanje tri osobe, kako bi se ispunilo značenje množine. Međutim, Poslanik, s.a.v.a., nije izvršio ovu naredbu, kako svjedoče vjerodostojni hadisi i historija, a razlog

¹ *El-Ahzab*, 33.

² Ahmed ibn Muhammed ibn Hanbel (umro 241/855), *El-Musned*, sv. 4, str. 104; učenjaci tefsira su saglasni da je časni ajet o pročišćenju objavljen u vezi s “obuhvaćenima ogrtačem” u kući Umm Seleme, a predaja je preko Imama Ehli bejta, a.s., mutevatir. Ovdje ćemo navesti samo neke od izvora: El-Haskani En-Nisaburi (umro oko 470/1077), *Ševahidu-t-tenzil li kavaidi-t-tefdil*, sv. 2, str. 192; Es-Sujuti (umro 911/1505), *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 5, str. 198; Et-Tahavi, *Muškilu-l-asar*, sv. 1, str. 238; Ibn Hadžer El-Hejsemi, *Medže’u-z-zevaid*, sv. 9, str. 121, 146, 169 i 172; *Musnedu Ahmed*, sv. 1, str. 230 i sv. 4, str. 107; Ibn Hadžer, *Es-Sava’iku-l-muhrika*, str. 85; *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 22, str. 5, 6 i 7; Ibn Esir, *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 29; Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu’minin*, str. 4.

³ *Ali Imran*, 61.

za taj njegov čin bio je to da stavi do znanja da se taj izraz u ajetu može odnositi isključivo na njih. Dakle, ajet o Poslanikovom postupku u mubaheli ukazuje na to da su samo njih četvero dostojni učešća s njim u mubaheli, da su mu oni najmiliji, najdraži, najbliskiji odabranici njegovi, a nema većeg ponosa i veće odlike od te!

Ovo značenje potvrđuje i činjenica da je Poslanik, s.a.v.a., imao više supruga, ali nijednu od njih nije poveo, već samo svoju kćerku. Može li to značiti išta drugo do to da je Fatima, s.a., bila odabrana, njemu bliska, i da ju je volio zbog njene bliskosti Allahu i njenog položaja kod Njega?

Isto tako primjena riječi „duša“ u ajetu samo na Alija, a.s., i ni na kog više pokazuje njegovu najveću vrlinu i najčasniju odliku, jer je Ali, a.s., predstavljen kao Poslanikova duša. To potvrđuje i hadis koji su svi muslimani prenijeli od Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kad je rekao Imamu Aliju: „U odnosu na mene ti si isto što je Harun bio u odnosu na Musaa, osim što nakon mene nema vjerovjesnika“,¹ i hadis: „Ti si od mene, a ja sam od tebe.“²

Imam Ali, a.s., se na danu *šure*³ pozvao na ovu vrlinu, a članovi *šure* su je priznali i niko

¹ El-Behrani u *Gajetu-l-meram*, str. 109–152, preko ehli sunneta je sabrao 100 predaja koje sadrže ovaj izraz, a preko šiija 70 predaja.

² Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu'minin*, str. 88.

³ Dan vijećanja o odabiru halife poslije Omera.

je nije negirao. Hadis je toliko jasan da ne ostavlja nimalo prostora za negiranje čak ni za ljude poput Ibn Tejmije. I on je priznao vjerodostojnost hadisa koji govori da je „Poslanikova duša“ u ajetu Ali, a.s., ali je on to sveo na rodbinsku bliskost. Međutim, kada je primijetio da to ne može biti tačno jer je Abbas bio Poslanikov amidža, a amidža je bliži od amidžića, rekao je: „Abbas nije bio jedan od prvih muslimana i nije imao neku posebnu prisnost s Poslanikom, s.a.v.a., poput Alija.“ Dakle, i on je na kraju bio primoran da prizna da mjerilo stavljanja Imama Alija, a.s., na mjesto „Poslanikove duše“¹ nije samo rodbinska bliskost već i činjenica da je prethodio u primanju islama te njegova posebna prisnost s Poslanikom, s.a.v.a. Može li takva posebna bliskost biti i zbog čega osim zbog njegove prednosti nad drugima i bliskosti Allahu?²

Zatim, izraz u ajetu *pozvat ćemo i naše sinove i vaše sinove, i naše žene i vaše žene*, ukazuje na to da, pored Poslanika, s.a.v.a., i ostali učesnici mubahele imaju svoj značaj u pozivu na mubahele, jer se sinovi i žene navode u obliku množine, uprkos tome što su se rasprava i dokazivanje odvijali između kršćana i lično Poslanika, s.a.v.a., kako to pokazuje sam ajet *A onima koji se sa tobom o*

¹ *El-Džami'u-s-sahih – Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 5, str. 596.

² Ibn Tejmija, *Minhadžu-s-sunne*, sv. 4, str. 33.

njemu raspravljaju. Isto ovo¹ se zaključuje i iz ajeta u suri Hud: i za njim dolazi svjedok od njega² i iz ajeta: Ti reci: „Evo Puta mojega, Allahu pozivam s Jasnim Dokazom ja i oni koji mene slijede.“³ I predaje koje su stigle o mubaheli potvrđuju ovaj značaj pa se isto to razumijeva i iz bezuvjetnog poređenja u ovom hadisu: „U odnosu na mene ti si poput Haruna u odnosu na Musaa.“

To potvrđuje i odlomak: *i Allahovo prokletstvo na lažljivce zazvati!* Jer, lažljivci ovdje neće biti oni koji samo općenito lažu, nego oni koji lažu zlonamjerno u jednoj od dvije strane u raspravi i mubaheli. Prema tome, podrazumijeva se da će na obje strane biti više od jednog učesnika, jer bi inače stajalo: „i Allahovo prokletstvo na onog ko laže zazvati“, kako bi se moglo primijeniti na jednu osobu. Prema tome, učesnici u mubaheli s Poslanikom, s.a.v.a., učesnici su i u samoj tvrdnji.

Budući da rasprava između Poslanika, s.a.v.a., i kršćana nije izbila samo da bi se raspravljalo već i da bi se kršćani pozvali u islam, zbog čega su se i okupili na mubahelu, prisutni učesnici predstavljaju onda Poslanikove, s.a.v.a., saradnike u raspravi i pozivanju u islam.

¹ Poseban značaj i dodatna uloga svjedoka pored Časnog Poslanika.

² Hud, 17.

³ Jusuf, 108.

Predaje koje su ashabi prenijeli o ajetu o mubaheli su mnogobrojne, poput predaje Džabira, Bura'a ibn 'Aziba, Enesa ibn Malika, Osmana ibn 'Affana, Abdurrahmana ibn 'Aufa, Talhe, Zubejra, Sa'da ibn Ebu Vekkasa, Abdullaha ibn Abbasa, Ebu Rafi'a (Poslanikovog sluge) i drugih, a ovaj je događaj prenio i veliki broj tabi'ina kao što su Sudejj, Še'bi, Kelbi i Ebu Salih. Pisci hadiskih zbirki, historije i tefsira, kao što su Muslim, Tirmizija, Taberi, Ebu-l-Fida, Sujuti, Zemehšeri i Razi, složili su se da je hadis vjerodostojan i zabilježili su ga u svojim djelima.¹

Džabir ibn Abdullah je rekao: „O njima je objavljeno: *pozvat ćemo i naše sinove i vaše sinove*“, i objasnio: „*i nas – naše duše* – znači Poslanik, s.a.v.a., i Ali, a.s., *naše sinove* znači Hasan i Husejn, a.s., a *naše žene* znači Fatima, s.a.“²

8. Rekao je Uzvišeni Allah: *A oni koji vjeruju i čine dobra djela – oni su, zbilja, stvorenja najbolja.*³

Od Džabira je preneseno: „Bili smo kod Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kad je došao Ali ibn Ebu Talib. Poslanik, s.a.v.a., je rekao: ‘Došao vam je moj brat’, pa se okrenuo prema Ka'bi i udario rukom po njoj rekavši: ‘Tako mi Onog u Čijoj ruci je moja duša, on i njegovi sljedbe-

¹ Grupa autora, *El-Imametu ve-l-vilaja*, str. 138.

² *Gajetu-l-meram*, str. 301.

³ *El-Bejjine*, 7.

nici (*šī'etihi* – njegovi šiije) su, zbilja, uspješni na Danu Sudnjem.' I zatim: 'Doista, on je prvi od vas u vjerovanju uz mene, najvjerniji je Božijem zavjetu među vama, najpostojaniji od vas u izvršenju zapovijedi Božije, najpravedniji je od vas među podanicima, najviše drži do jednakosti među ljudima i najveći je od vas kod Allaha po prednosti.'" Džabir dodaje: „I objavljen je (tada) ajet: *A oni koji vjeruju i čine dobra djela – oni su, zbilja, stvorenja najbolja.*“¹, dodavši: „Zato bi Poslanikovi ashabi, kad bi vidjeli da ide Ali, govorili: 'Došao je najbolji među stvorenjima.'“²

¹ *Ibid.*

² Ibn 'Asakir, *Tarihu Medineti Dimašk*, sv. 42, str. 371, Životopis Imama Alija, a.s. Velikani su prenijeli da "najbolje stvorenje" u ajetu znači Ali i njegovi sljedbenici. Neki od tih velikana su: Es-Sujuti u *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 379, Ibn Hadžer u *Es-Sava'iku-l-muhrike*, str. 96 i 159, Eš-Ševkani u *Fethu-l-kadir*, sv. 5, str. 464, Alusi u svom tefsiru, sv. 30, str. 207, Taberi u svom tefsiru sv. 3, str. 171, Eš-Šeblendži u *Nuru-l-ebzar*, str. 105 i El-Haskani u *Ševahidu-t-tenzil li kavaidi-t-tefdil*, sv. 2, str. 356.

Jedinstveni položaj u časnom sunnetu

Opći iskazi iz časnog sunneta koji potvrđuju prednost Imama Alija, a.s., nad ashabima

Nije nam cilj izlagati sve izjave Božijeg Poslanika, s.a.v.a., izrečene u vezi s Imamom Alijem, a.s., ili one iz kojih se očituje dubina i posebnost veze između njih dvojice, ili pak one iz kojih se vidi da je Ali, a.s., taj odabrani uzvišeni i časni primjer za nošenje Božijeg emaneta nakon Poslanika, s.a.v.a., nego nam je cilj izbor samo nekih uzoraka iz hadisa u kojima je Božiji Poslanik, s.a.v.a., objelodanio ili izbliza pokazao prednost Imama Alija, a.s., nad ashabima, samo da bi pokušao osvijestiti ummet o onom što Allah Uzvišeni želi. Navest ćemo neke od takvih predaja:

1. Preneseno je od Imama Alija, a.s.: „Božiji Poslanik, s.a.v.a., je okupio Kurejšije i rekao im: ‘Niko ne može u moje ime odužiti moj dug osim Alija.’“¹

2. Preneseno je od Abdullaha: „Imam Ali, a.s., je pokucao na vrata Poslanikove, s.a.v.a., i Umm Selemine kuće. Poslanik je Umm Selemi rekao da otvori i dodao: ‘Onaj ko kuca na vrata je čovjek koji voli Allaha i Njegovog Poslanika’ i, kada je ušao, Poslanik,

¹ Ibn ‘Asakir, *Tarihu Medineti Dimašk*, sv. 42, str. 47.

s.a.v.a., je upitao Umm Selemu poznaje li ga. Ona je odgovorila da ga poznaje, da je to Ali, Ebu Talibov sin, pa joj je Poslanik uzvratilo: 'Istinu si rekla, on je gospodin kojeg ja volim, njegovo meso je od moga mesa, njegova krv je od moje krvi. On je pouzdanik moje kuće. Slušaj i svjedoči. On je borac protiv kršitelja zavjeta, nepravednika i otpadnika. Pa slušaj i svjedoči. On je ispunitelj mojih obećanja. Slušaj i svjedoči! I on je, tako mi Allaha, taj koji će oživjeti moj sunnet. Pa slušaj i svjedoči! Kad bi neki rob robovao Allahu hiljadu godina, a nakon hiljadu godina još hiljadu godina boravio između Rukna i Mekama, potom otišao u susret Allahu, a mrzio Alija ibn Ebu Taliba i moje potomstvo, Allah bi ga na Sudnjem danu naglavce bacio u džehennemsku vatru.'¹

3. Prenosi se od Imama Alija, a.s.: „Neki ljudi iz Kurejša došli su kod Poslanika, s.a.v.a., i govorili mu: 'Muhammede, mi smo tvoji susjedi i saveznici. Neki naši robovi su došli tebi, ne iz želje za vjerom ili učenjem, već su pobjegli s naših njiva i imanja; želimo ih natrag.' On je upitao Ebu Bekra za mišljenje, a ovaj je odgovorio: 'Istinu su rekli, oni su tvoji susjedi i saveznici!' Poslanikovo, s.a.v.a., lice se promijenilo. Potom je zatražio mišljenje od Omera i ovaj je odgovorio isto kao i Ebu Bekr, na što se Poslanikovo lice opet promijenilo. Tada je rekao: 'O Kurej-

¹ Ibn 'Asakir, *Tarihu Medineti Dimašk*, sv. 42, str. 470.

šije! Tako mi Allaha, doista, Allah će protiv vas poslati jednog čovjeka od vas čije srce je Allah iskušao za iman, pa će vas udarati radi vjere, sve ili barem neke od vas.' Ebu Bekr je upitao je li on jedan od njih, ali ga je Poslanik smirio odbijajući tu mogućnost. Isto je upitao i Omer i također dobio odričan odgovor: 'Nisi! Već onaj koji popravlja sandale!', a Aliju je bio dao sandale da ih popravi."¹

4. Svojim lancem prenosilaca Zemehšeri je zabilježio: Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: „Fatima je krv moga srca, dvojica njenih sinova plod su srca moga, njen je muž svjetlo očiju mojih, a imami iz njenog potomstva povjerenici su Gospodara mog, uže pruženo između Njega i Njegovih stvorenja. Ko se uhvati za njih, bit će spašen, a ko zaostane za njima, propast će.“²

Ovo znači da su oni najbolji od onih za koje se može „uhvatiti“, jer oni vode ka Uputi; samim tim bolji su od ashaba koji se odvajaju od njih, budući da su Allah i Njegov Poslanik, s.a.v.a., s onima koji drže do njih, a ne s onima koji zaostaju za njima. Poznato je da su mnogi ashabi ne samo zaostajali za njima već i borbu protiv njih vodili. Imam Ali,

¹ *Tezkiretu-l-havas*, str. 40; El-Hakim En-Nisaburi, *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 2, str. 137; El-Mutteki El-Hindi, *Kenzu-l-ummal*, sv. 13, str. 127; *Šerhu me'ani-l-asar*, sv. 2, str. 408; *Menakibu Ibn Šehr Ašub*, sv. 2, str. 44.

² *Ez-Zemehšeri*, *El-Menakib*, str. 213; *Dureru behri-l-menakib*, str. 116; *Ihkaku-l-hakk*, sv. 4, str. 228 i sv. 9, str. 198; El-Harazmi, *Mektelu-l-Husejn*, str. 59.

a.s., objasnio je svoj stav o nekim ashabima, kao što je u jednom govoru poznatom kao *Eš-Šikšikije*, navedenom u *Nehdžu-l-belagi*. Stav hazreti Fatime, s.a., također je jasan iz govora koji je održala u Poslanikovoj, s.a.v.a., džamiji nakon preseljenja svog oca na Ahiret i u kojem se očituje razina razlika nekih ashaba od Imama Alija, a.s.

5. Od Ebu Se'ida Hudrija je preneseno: „Sjedili smo i čekali Poslanika, s.a.v.a., dok nije izašao iz kuće jedne od svojih supruga. Ustali smo i pošli s njim kad mu se prekide vezica na sandali. Ali je ostao da je popravi. Poslanik, s.a.v.a., je prvo bio krenuo i mi smo krenuli s njim, ali je onda zastao da sačeka Alija pa smo i mi stali. Tad je rekao: ‘Doista, među vama ima jedan koji će se boriti da se ovaj Kur’an ispravno tumači isto kao što sam se ja borio da ga dostavim.’ Svaki od nas je poželio da bude taj, a među nama su bili i Ebu Bekr i Omer. On, s.a.v.a., im je rekao: ‘Ne (vi), već onaj što popravlja sandalu.’“ Ebu Se'id dodaje: „Otišli smo do njega da ga obradujemo, ali (po jednoj predaji) činilo se da kao da je on to već bio čuo.“ A u drugoj predaji stoji: „...on nije ni podigao glavu, kao da je i sam to čuo.“¹

¹ Ahmed ibn Hanbel, *El-Musned*, sv. 3, str. 83; El-Isfehiani – Ebu Nu'ejm, *Hiljetu-l-evlija ve tabekatu-l-esfija*, sv. 1, str. 67; El-Džezri ibn El-Esir, *Usdu-l-gabe*, sv. 3, str. 283.

Ovom vrstom predaja Imam Ali, a.s., dobija prednost nad ashabima, jer je on taj koji će objasniti istinu nakon Božijeg Poslanika, s.a.v.a., a ashabi su dužni da mu se pridruže.

6. Preko više lanaca prenosilaca preneseno je da je Poslanik, s.a.v.a., rekao: „Doista, Ali je od mene i ja sam od Alija i on je zaštitnik svakog vjernika nakon mene. Niko ne obavlja moju dužnost osim mene samog ili Alija.“¹

7. Stav Poslanika, s.a.v.a., o prosidbi hazreti Fatime, s.a., od strane Ebu Bekra i Omera, pokazuje nivo posebne pažnje prema Imamu Aliju, a.s. Abdullah ibn Jezid prenosi od svog oca da je rekao: „Ebu Bekr i Omer su tražili ruku hazreti Fatime, a Poslanik, s.a.v.a., im je rekao: ‘Ona je mala, a Ali je tražio njenu ruku, i on ju je udao za njega.’“²

8. Pitanje zatvaranja svih vrata prema džamiji osim Alijevih: Ahmed je u svom *Musnedu* preko više lanaca prenosilaca zabilježio: „Božiji Poslanik, s.a.v.a., je naredio da se pozatvaraju sva vrata osim Alijevih, pa su ljudi o tome negativno pričali. Poslanik,

¹ Ahmed ibn Hanbel, *El-Musned*, sv. 4, str. 164 i 165; Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu'minin*, str. 19 i 20; *Sahihu-l-Buhari*, sv. 3, str. 229; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 74; El-Mutteki El-Hindi, *Kenzu-l-ummal*, sv. 11, str. 607; *El-Džami'u-s-sahih – Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 5, str. 591.

² Ahmed ibn Šu'ejb Nisai, *Es-Sunenul-kubra*, sv. 3, str. 265; *Sahih Ibn Hibban*, sv. 15, str. 399; El-Hejsemi, *Mevaridu-d-daman*, str. 549; *Menakibu Ibn Šehr Ašub*, sv. 3, str. 345; *Tezkiretu-l-havas*, str. 306.

s.a.v.a., je održao govor. Prvo je hvalio Allaha, veličao Ga, a potom je rekao: ‘Doista, meni je naređeno da se pozatvaraju sva ova vrata osim Alijevih, a neki su od vas pričali o tome! Tako mi Allaha, nisam ništa ja zatvorio niti otvorio, već mi je naređeno nešto i to sam izvršio!’¹

9. Bratimljenje s Alijem: Kada je Božiji Poslanik, s.a.v.a., sklapao bratstvo među ljudima, ostavio je Alija, a.s., da bude posljednji. Kako on nije vidio nikog s kim bi se mogao pobratimiti, upitao je: „Božiji Poslaniče! Sklopio si bratstvo između svojih ashaba, a mene si ostavio?“ On mu je odgovorio: „Doista, tebe sam ostavio za sebe, ti si moj brat i ja sam tvoj, pa ako te neko pita, reci: Ja sam rob Božiji i brat Poslanika Njegovog, mimo tebe samo lažov može nešto takvo tvrditi za sebe. Tako mi Onog Koji me s Istinom poslao, ostavio sam te za kraj za sebe.“²

¹ *El-Kavlu-l-musedded fi Musnedi Ahmed*, str. 17; Ibn Ebu-l-Hadid, *Šerhu Nehdži-l-belage*, sv. 9, str. 173; *Kenzu-l-ummal*, sv. 11, str. 598; *Fejdu-l-kadir*, sv. 1, str. 120; Ahmed ibn Hanbel, *El-Musned*, sv. 1, str. 175 i sv. 4, str. 369; *El-Mustedrek ‘ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 4 i 116 i 125; Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu’minin*, str. 13; *El-Džami’u-s-sahih – Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 2, str. 301; *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 122; *Es-Sava’iku-l-muhrike*, str. 76.

² *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 29; *Tehzibu-l-kemal*, sv. 5, str. 126; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 168; *Kenzu-l-ummal*, sv. 13, str. 140; Mensur Ali Nasif, *Et-Tadžu-l-džami’ lil-usuli*, sv. 3, str. 335; *Mesabihu-s-sunne*, sv. 2, str. 199; *Zhairu-l-’ukba*, str. 92; Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu’minin*, str. 18.

10. Neke od odlika Imama Alija, a.s., sažete su u onom što je Sa'd ibn Ebu Vekkas prenio kada je govorio: „Tako mi Allaha, da mi je samo jednu od tri njegove odlike, draže bi mi bilo nego da imam sve što sunce obasjava. Da je meni ono što je njemu rekao onda kada ga je ostavio da ne ide u bitku na Tebuku: ‘Zar nisi zadovoljan da si u odnosu na mene kao Harun u odnosu na Musaa, osim što poslije mene nema vjerovjesnika?’, draže bi mi bilo nego da imam sve što sunce obasjava. I da mi je ono što je za njega rekao na dan Hajbera: ‘Dat ću bajrak čovjeku koji voli Allaha i Njegovog Poslanika, čijim će rukama Allah dati pobjedu, koji ne bježi s bojnog polja’, bilo bi mi draže od svega što sunce obasjava. I da je meni njegova kćerka i da ja imam od nje djecu kakvu on ima, draže bi mi bilo od svega što sunce obasjava.“¹

¹ *Murudžu-z-zeheb ve me'adinu-l-dževher*, sv. 2, str. 61; *El-Džami'u-s-sahih – Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 2, str. 300; *Musned Ahmed*, sv. 1, str. 185; Nisai, *Hasaisu Emiri-l-mu'minin*, str. 116.

Dojmovi ashaba o ličnosti Imama Alija, a.s.

Odgovorna uloga i časno zalaganje koje je Imam Ali, a.s., pokazao da bi učvrstio Poslanicu i uzdigao riječi istine, od početka poslanstva Poslanika pa sve do kraja dostavljanja Poslanice, ostavili su veoma pozitivne tragove, dojmove i uopće utjecaj na duše ashaba, jer su njegovi postupci postali središte moći i borbe kako za života Božijeg Poslanika, s.a.v.a., tako i nakon njegovog preseljenja. Njemu su se obraćale halife kad god bi ih teškoće pritisnule i umovi im zakazali u razumijevanju ciljeva i zbilje šerijata. Nema potrebe dodatno objašnjavati i detaljisati oko ove činjenice, jer su knjige hadisa i sire pune svjedočenja o tome. U svakom slučaju, mi u ovom dijelu ne možemo nikako sabrati i obuhvatiti sve dojmove i poglede ashaba na Imama Alija, a.s., nego ćemo se zadovoljiti nekim njihovim izjavama o njemu i njegovoj prednosti nad ashabima.

Ebu Bekr ibn Ebu Kuhafa

Ebu Bekr se u rješavanju mnogih zamršениh pitanja obraćao Imamu Aliju, a.s. Kada je bio odlučio da izvrši napad na Rimljane, posavjetovao se sa skupinom Poslanikovih, s.a.v.a., ashaba, a oni su mu savjetovali da to odgodi. Potom se posavjetovao s Imamom

Alijem, a.s., a on mu je poručio da izvrši ono što je naumio sljedećim riječima: „Ako to učiniš, pobijedit ćeš.“ Ebu Bekr je rekao: „Obradovao si nas dobrom viješću“ pa je održao govor i naredio ljudima da se sprema za borbu protiv Rimljana.¹

Na polju tefsira vidimo da Ebu Bekr priznaje svoju nemoć u objašnjenju nekih časnih ajeta. Ebu Melika prenosi: „Ebu Bekr je bio upitan da protumači neki ajet iz Kur’ana, ali je on rekao: ‘Koje će me nebo pokriti, koja će me zemlja nositi, kuda ću ići i šta ću činiti ako kažem o jednom slovu iz Božije Knjige drugačije od onog što je On htio!’“²

On je to rekao kad su ga upitali o Božijim riječima: (وَفَاكِهَةً وَأَبًّا)³. Kad je to čuo Imam Ali, a.s., rekao je: „Subhanallah! Zar ne zna da riječ (الأب) znači ‘trava i pašnjak’ i da je časni ajet: (وَفَاكِهَةً وَأَبًّا) nabranje Božijih blagodati Njegovim stvorenjima, čime ih hrani, šta je stvorio za njih i za njihove životinje od životnih potreba na kojim opstoje njihova tijela?“⁴

Isto tako je Ebu Bekr izjavio da ne može precizno opisati Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i da je Imam Ali, a.s., taj koji to može najbolje uraditi, jer je on bio prisniji Poslaniku,

¹ *Tarihu-l-Je’kubi*, sv. 2, str. 111.

² *Muntehabu kenzi-l-ummal* na magirni *Musnedu Ahmed*, sv. 5, str. 396.

³ *Abese*, 31.

⁴ *El-Iršad fi me’rifeti hudžedži-l-lahi lil-’ibad*, sv. 1, str. 200.

s.a.v.a., i obavješteniji o tajnama Poslanika i Poslanice. Ibn Omer prenosi: „Jevreji su došli kod Ebu Bekra i zatražili: ‘Opiši nam svog glavnog.’ On im odvrati: ‘O Jevreji, ja sam bio s njim u pećini poput ova dva moja prsta i s njim sam se popeo na brdo Hira, a moj kažiprst je bio u njegovom kažiprstu, ali pričati o njemu je teško, a evo Ali ibn Ebu Talib je za to.’ Onda su otišli kod Alija i od njega zatražili: ‘O Ebu Hasane, opiši nam svog amidžića’, na što im je on rekao sljedeće:

‘Božiji Poslanik, s.a.v.a., nije bio visokog rasta da se ističe u visini, niti je bio zdepast ni nizak. Bio je srednjeg stasa. Imao je bijelu kožu prožetu crvenilom i kovrdžavu kosu koja nije bila kratka, već mu je padala do vrha nosa. Imao je istaknuto, široko, glatko i blistavo čelo, crne zjenice, glatke dlake na prsima, sjajne sjekutiće i kukast nos. Vrat mu je bio kao ibrik od srebra. Imao je dlačice od gornjeg dijela prsa do pupka poput grane crnog mošusa. Osim tih, na njegovom tijelu i na prsima nije bilo drugih dlačica. Dlanovi i tabani su mu bili udubljeni i, kad je hodao, izgledao je kao da hoda nizastrmo. Kad bi se nekom obratio, okrenuo bi mu se svim svojim tijelom, kad bi ustajao, ljudi bi ga prigrlili, kad bi sjedio, nadvisivao bi sve okolo, kad bi progovorio, svi bi ušutjeli, kad bi držao govor, sve bi rasplakao. Bio je najmilostiviji prema ljudima. Siročadima je bio milostivi otac. Prema udovicama je bio plemenit. Bio je najhrabriji i najdarežljiviji

među ljudima, najljepšeg izgleda. Odjeća mu je bila abaja, hrana mu je bio hljeb od ječma, prilog uz hljeb mu je bilo mlijeko, jastuk mu je bio od kože napunjen palminom likom, krevet mu je bio od drveta bagrema, izatkan finim koncem od palmine like. Imao je dvije amame, jedna se zvala Sehab, a druga 'Ukab. Sablja mu se zvala Zulfikar, bajrak Garram, deva 'Adba, mazga Duldul, magarac Je'fur, konj Murtedžez, ovca Bereket, štap Memšuk, a ratna zastava Hamd. On je sam vezao svoju devu, donosio travu kamili nosaču vode, krpio odjeću i popravljao svoje sandale.“¹

Omer ibn Hattab

Imam Ali, a.s., je ostavio toliko utisaka na njega da je postala čuvena njegova izjava ponavljana više puta: „Da nije bilo Alija, Omer bi sigurno propao!“²

Njegova je i sljedeća izjava: „Rekao je Božiji Poslanik, s.a.v.a.: ‘Niko nije stekao ništa nalik Alijevoj odlici da upućuje svog vlasnika i odvraća ga od propasti.’“³

Prenosi Muhammed ibn Halid Ed-Dabi: „Omer ibn Hattab je držao govor i upitao: ‘Šta biste uradili ako bismo vas okrenuli od onog što znate u ono što ne znate?’ Ljudi

¹ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 162.

² *Kenzu-l-ummal*, sv. 1, str. 154; *Zehairu-l-'ukba*, str. 82; *Fejdu-l-kadir*, sv. 3, str. 356; *El-Mustedrek 'ala-s-sahihajn*, sv. 1, str. 457; *El-Isti'ab*, na margini *El-Isaba*, sv. 3, str. 39.

³ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 189.

su šutjeli, pa je to morao ponoviti tri puta. Nakon trećeg puta, ustao je Ali ibn Ebu Talib, a.s., i rekao: ‘O Omere, u tom slučaju bismo tražili da se pokaješ, pa ako bi se pokajao, to bismo prihvatiti od tebe.’ On onda upita: ‘A šta ako se ne pokajem?’ pa mu je Imam Ali odgovorio: ‘Tad bismo odsjekli ono u čemu su ti oči.’ On na to reče: ‘Hvala Allahu Koji je u ovaj narod postavio nekog ko će, ako mi skrenemo, ispraviti našu krivicu.’¹

Zatim vidimo da se Omer savjetuje s njim oko vina i visine šerijatske kazne za njega. Sevr ibn Jezid Ed-Dilij prenosi da se Omer ibn Hattab posavjetovao u vezi s vinom koje neko pije, a Ali ibn Ebu Talib mu je rekao: „Možeš ga bičevati s osamdeset udarca, jer kad pije, on će se napiti, a kad se napije, buncać će, a kad buncać, on će potvarati.“ Pa ga je Omer udario s osamdeset udaraca bičem.²

Prenosi se od Uzene El-'Abdija da je rekao: „Otišao sam kod Omera i upitao ga: ‘Odakle da počnem umru?’ i rekao mi je: ‘Idi i pitaj Alija!’“³

Osman ibn 'Affan

On se često obraćao Imamu Aliju, a.s., u vezi s teškim pitanjima koje nije mogao riješiti. Od

¹ Muveffek ibn Ahmed ibn Muhammed El-Mekki El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 98.

² Ez-Zerkani, *Kenzu-l-ummal*, sv. 3, str. 100; *Šerhu-l-Muvetta*, sv. 4, str. 25.

³ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 139.

Be'dže ibn Abdullaha El-Džuheniya je preneseno da je rekao: „Neki se naš čovjek oženio ženom iz plemena Džuhejne, pa se ona porodila u šestom mjesecu trudnoće. Potom joj je muž otišao kod Osmana ibn 'Affana, a on je naredio da se ona kamenuje. To je čuo Ali, a.s., pa je došao i upitao ga: 'Šta to planiraš uraditi?' i on mu uzvрати: 'Porodila se krajem šestog mjeseca trudnoće. Zar je to moguće?' Ali, a.s., mu je onda rekao: 'Zar nisi čuo Božije riječi gdje govori: *A njegovo nošenje i njegovo dojenje trideset mjeseci traje*¹, pa zar ostaje više od šest mjeseci!' Osman je onda odustao: 'Tako mi Allaha, nisam ovo bio shvatio.'²

U Osmanovom Musnedu zabilježeno je da je Osmanu doveden čovjek koji je bio počinio razvrat s dječakom iz Kurejša. Osman je pitao: „Je li on bio oženjen?“ Rekli su: „Oženio se s nekom ženom, ali još nije bio s njom.“ Tad je Imam Ali, a.s., rekao: „Da je bio s njom, sad bi zaslužio kamenovanje, ali ako nije bio s njom, bičujte ga kaznom određenom po šerijatu.“ Tad je Ebu Ejjub rekao: „Svjedočim da sam doista čuo Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kako govori isto ovo što je Ebul-Hasan rekao“, pa je Osman naredio da taj bude kažnjen udarcima biča.³

¹ *El-Ahkaf*, 15.

² *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 40.

³ *Kenzu-l-ummal*, sv. 5, str. 829 i prenosi iz *Muvettaa i Sunenu-l-Bejhekija*.

Ibn Abbas

Ibn Abbas je govorio: „Tako mi Allaha, Aliju ibn Ebu Talibu je dato devet desetina znanja i, Boga mi, on ga dijeli s vama i u desetoj desetini.“¹

Ibn Abbas je rekao: „Poslanikovo, s.a.v.a., znanje je od Božijeg znanja, Alijevo znanje je od Poslanikovog znanja, moje znanje je od Alijevog znanja, a moje znanje i znanje svih ashaba je kao kap u sedam mora!“²

Ibn Abbas je također rekao: „Znanje se dijeli u šest dijelova, pet dijelova pripada Aliju, a jedna šestina je ostalim ljudima. Zbilja, on ga s nama dijeli i učeniji je od nas.“³

Ibn Mes'ud

Ibn Mes'ud je rekao: „Mi smo saglasni da je najučeniji sudija u Medini Ali.“⁴

On je rekao: „Mudrost se dijeli u deset dijelova – Aliju je dato devet dijelova, a ljudima jedna desetina, a Ali je najučeniji u toj desetini.“⁵

Također je od njega preneseno: „Najbolji poznavalac propisa je Ali ibn Ebu Talib.“⁶

¹ *El-Isti'ab*, sv. 3, str. 41; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 149.

² *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 70.

³ El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 55; *Feraidu-s-semtajn*, sv. 1, str. 366.

⁴ *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 41; El-Džezeri, *Esna-l-metalib*, str. 13; *Es-Sava'iku-l-muhrike*, str. 76.

⁵ *Kenzu-l-ummal*, sv. 5, str. 156.

⁶ *El-Isti'ab*, sv. 1, str. 41; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 194.

Od njega se prenosi: „Ali je najučeniji u propisima i najbolji je sudija.“¹

Također je Ibn Mes'ud rekao: „Kur'an je objavljen na sedam slova, a svako slovo ima vanjsko i unutrašnje značenje. Doista, Ali ibn Ebu Talib poznaje i vanjsko i unutrašnje značenje.“²

'Adi ibn Hatim

U jednom govoru je rekao: „Tako mi Allaha, kad je riječ o znanju o Knjizi i sunnetu, doista, on je – misli se na Alija – najučeniji među ljudima. Ako je u pitanju islam, doista je on brat Božijeg Poslanika, s.a.v.a., i poglavar u islamu, a ako su u pitanju razum i narav, doista je on najjačeg razuma među ljudima i najplemenitiji po osjećaju časti.“³

Ebu Se'id El-Hudrij

„Ali je najbolji sudija među njima.“⁴

Aiša

„Među ljudima Ali najbolje poznaje sunnet.“⁵

¹ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 198; *Es-Sujuti, Tarihu-l-hulefa*, str. 115.

² *Miftahu-s-se'ade*, sv. 1, str. 400.

³ *Džemheretu hutabi-l-'arabi*, sv. 1, str. 202.

⁴ Ibn Hadžer, *Fethu-l-bari*, sv. 8, str. 136.

⁵ *El-Isti'ab*, sv. 3, str. 40; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 193; El-Harazmi, *El-Menakib*, str. 45; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 76; *Tarihu-l-hulefa*, str. 115.

‘Ata

‘Ata su upitali je li postojao neko učeniji od Alija među Muhammedovim drugovima, a on je odgovorio: „Ne, tako mi Allaha, ja takvog ne poznajem.“¹

Se’id ibn Musejjib

„Omer je stalno tražio utočište kod Allaha od zamršenog pitanja za koje nema Ebu-l-Hasana – Imama Alija.“²

Mu’avija ibn Ebu Sufjan

„Kad bi Omeru nešto bilo nejasno, tražio bi objašnjenje od Alija.“

Došao je neki čovjek Mu’aviji i pitao ga nešto, pa on reče: „Pitaj o tome Alija ibn Ebu Taliba, on je učeniji.“ Čovjek je rekao: „Zapovjedniče vjernika, tvoj odgovor mi je draži od Alijevog“, ali Mu’avija mu odgovori: ‘Koliko li je loše to što si rekao! Zbilja, pokazao si mržnju prema čovjeku kojeg je Poslanik, s.a.v.a., velikom znanju podučio i za njega govorio: ‘Ti si u odnosu na mene kao Harun u odnosu na Musaa, osim što poslije mene neće biti vjervjesnika.’”³

¹ *El-Isti’ab*, sv. 3, str. 40; *El-Futuhatu-l-islamija*, sv. 2, str. 337.

² *El-Isti’ab*, na margini *El-Isaba*, sv. 3, str. 39; *Safvetu-s-safve*, sv. 1, str. 121; *El-Isaba*, sv. 2, str. 509; *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 2, str. 194; *Es-Sava’iku-l-muhrike*, str. 76; *Fejdu-l-kadir*, sv. 4, str. 357.

³ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 162.

Suvejd ibn Gafla

„Ušao sam kod Alija ibn Ebu Taliba i zatekao ga kako sjedi; ispred njega je bila posuda s jogurtom čiji se kiseo miris jako osjetio. U ruci je imao komad hljeba na čijoj su površini bile vidljive ljuske ječmenih zrna. Rukom ga je pokušavao prelomiti, a kad nije uspio, odlomio ga je uz pomoć koljena i ubacio u jogurt. Rekao mi je: ‘Priđi i jedi ovu našu hranu!’ Rekao sam mu: ‘Ja postim!’ i on mi uzvрати: ‘Čuo sam Božijeg Poslanika, s.a.v.a., kako govori: Allah je uzeo na Sebe da nahrani džennetskom hranom i napoji njegovim pićem Onoga koga post odvrati od hrane koju želi.’“¹

¹ Vidi: *Kešfu-l-gumme*, sv. 1, str. 163.

Abdullah ibn Omer

„Ali ibn Ebu Talib je posjedovao tri osobine, da je meni bila jedna od njih, bila bi mi draža od posjedovanja najbolje stoke: to što se Fatima udala za njega, kad je ponio zastavu na dan Hajbera¹ i ajet² o šaputanju.“³

¹ Muslimani su se nakon opkoljavanja Hajbera, budući da su Jevreji bili u vrlo čvrstim i jakim utvrdama i da su imali uvjete za duži otpor, našli u teškoj i napornoj situaciji i borba ih je postepeno iscrpljivala. Mnogi pokušaji osvajanja utvrde ostali su neuspješni. Poslanik, s.a.v.a., je poslao Ebu Bekra u boj i on se vratio bez ikakvog uspjeha. Potom je poslao vojsku pod vođstvom Omera, ali i on se vrlo brzo se vratio optužujući vojsku za kukavičluk, dok je vojska za isto to optuživala njega. Tad je Poslanik, s.a.v.a., rekao: „Sutra ću zastavu dati čovjeku koji voli Allaha i Njegovog Poslanika i kojeg vole Allah i Njegov Poslanik.“ Iako je svaki musliman, čak i oni koji su pret hodnih dana bježali s bojnog polja, želio biti taj komandant, Poslanik, s.a.v.a., je ujutro potražio Alija i njemu dao zastavu komande.

² Misli se na 12. ajet sure *El-Mudžadile*: *O vjernici, kada se sa Poslanikom vi savjetujete, onda pred vaše savjetovanje milostinju podijelite!* Nakon objavljivanja ovog ajeta, jedini koji je dao sadaku da može ulaziti kod Poslanika, s.a.v.a., bio je Imam Ali, a.s. Niko od onih za koje se priča da su potrošili ogromnu imovinu podržavajući Poslanika, s.a.v.a., i islam nije želio dati makar jedan dirhem kao sadaku da bi mogao ulaziti i nasamo sjediti s Poslanikom, s.a.v.a.

³ *Tefsiru-s-Se'lebi*, str. 254.

Jedinstvene odlike

Ono u čemu je Imam Ali, a.s., bio jedinstven

Imam Ali, a.s., je posjedovao i druge odlike koje mu je dala Ruka iz nevidljivog svijeta, kako bi mogao izvršiti dužnost vođstva i imameta nakon Poslanika, s.a.v.a., kao što je znanje o nevidljivom koje mu je dato. Zato vidimo da on nagovještava stvari iz budućnosti koje su se kasnije obistinile.

Također je uživao aktivno djelovanje Poslanika, s.a.v.a., koje je bilo usredotočeno na važnost zaštite vođstva Imama Alija za nakon njegovog, s.a.v.a., preseljenja. U tom pogledu, vidimo da je jedna skupina predaja u svojim upozorenjima posvećena budućnosti Poslanice, a u isto vrijeme se usredsređuje na nužnost držanja do vođstva Alija, a.s.

Stoga nailazimo na žustrinu djelovanja Poslanika, s.a.v.a., u vezi s njim, a to je njegovo suprotstavljanje neprijateljima i mrziteljima Imama Alija. Ova posebna pažnja od Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.a., nije ukazana nikom drugom.

Kur'ansko suprotstavljanje neprijateljima Imama Alija, a.s.

Časni Kur'an je, otkrivajući osobine Imama Alija, a.s., i spominjući njegov časni način življenja, upotrijebio metodu okupljanja ljudi oko njega, jer je on spasitelj od zablude, njegova božanska linija je rastavljanje istine i neistine, a njegovi kur'anski stavovi predstavljaju istinsko mjerilo kojim se mjere djela.

S ovog polazišta, časni Kur'an proširuje svoj zahtjev za povezivanje s Imamom Alijem, a.s., kako bi ova veza bila više od umne i racionalne i da bi se rastegnula do emotivne povezanosti i iskrene ljubavi kao uvjeta lojalnosti koji će tjerati na djelovanje, primjenu u praksi i prisajedinjenje pod vođstvom Imama Alija, a.s. Upravo zato je Uzvišeni Allah rekao: *Reci: ja ne tražim od vas nika kvu nagradu osim ljubavi prema bližnjima.*¹

Preneseno je od Ibn Abbasa: „Kada je objavljen ajet: *Reci: Ja ne tražim od vas nikakvu nagradu osim ljubavi prema bližnjima*, upitali su ga: ‘Božiji Poslaniče, ko su tvoji bližnji koje smo obavezni voljeti?’ i on im je odgovorio: ‘Ali, Fatima, Hasan i Husejn.’“²

¹ *Eš-Šura*, 23.

² *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 7; *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 25, str. 14 i 15; *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 2, str. 444; *Musned Ahmed*, sv. 1, str. 199; *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 15; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 11 i 12; *Zehairu-l-'ukba*, str. 25.

Časni Kur'an, dok učvršćuje obavezu ljubavi prema Imamu Aliju, a.s., s druge se strane istovremeno suprotstavlja onima koji ga mrze i prema njemu se odnose neprijateljski svrstavajući ih u licemjere, jer je imam Božanski simbol na Zemlji, Allah njime ispituje srca ljudi i tu privilegiju ne uživa niko drugi do Imam Ali, a.s.

O časnom ajetu *I zaustavite ih, oni će zbilja pitani biti!*¹ od Ibn Abbasa i Ebu Se'ida Hudrija preneseno je da je Poslanik, s.a.v.a., rekao: „Bit će pitani o Alijevom vođstvu!“²

U vezi s časnim ajetom *A, zbilja, ti ćeš ih poznati po načinu govora njihova!*³ od Ebu Se'ida Hudrija preneseno je: „Znači, o mržnji prema Aliju.“⁴

Sljedeći časni ajet objašnjava jačinu Imamove veze s Poslanikom, s.a.v.a., kad negativan stav spram njega tretira kao negativan stav spram samog Poslanika, s.a.v.a.: *I koji, nakon što im je postala jasna Uputa, čine Poslaniku teškoće*⁵, a Poslanik, s.a.v.a., je dodao: „U vezi s Alijem.“⁶

¹ *Es-Saffat*, 24.

² *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 79; *Ševahidu-t-tenzil li kavaidi-t-tefdil*, sv. 2, str. 106; *Kifajetu-t-talib*, str. 247.

³ *Muhammed*, 30.

⁴ *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 66; *Ruhu-l-me'ani*, sv. 26, str. 71; *Fethu-l-kadir*, sv. 5, str. 39; *Usdu-l-gabe*, sv. 4, str. 29.

⁵ *Muhammed*, 32.

⁶ *Tefsiru-l-burhan*, sv. 4, str. 189.

I tako časni Kur'an nastavlja u mnogim ajetima napadati one koji su demantirali Poslanika, s.a.v.a., u njegovoj bliskosti s Imamom Alijem i njegovoj jedinstvenosti u nekim odlikama i zadacima koje mu je Poslanik, s.a.v.a., davao. Kur'an je otkrio duhovna stanja Poslanika, s.a.v.a., i nivo uznemirenosti koji su mu donosili oni koji su mrzili Imama Alija, a.s.

Zato je o ajetu *Ima li zločinca većeg od onoga koji laže na Allaha, i drži za laž Istinu koja mu je došla*¹ preneseno: „On je taj koji je odbacio riječi Poslanika, s.a.v.a., o Aliju.“²

Časni ajet *Oni koji vrijeđaju vjernike i vjernice, a oni to nisu zaslužili, klevetu su na se uprtili, i grijeh očiti*³ kudi nepravdu licemjera prema Imamu Aliju, a.s., i pokazuje njegovu čistoću, jer je preneseno da je objavljen o Imamu Aliju, a.s., budući da su ga licemjeri uznemiravali i izmišljali laži protiv njega.⁴

Sljedeći časni ajet također objašnjava da se Uzvišeni Allah sveti Svojim neprijateljima posredstvom Alija, a.s., i ukazuje na to da je onaj ko se bori protiv Alija, a.s., nužno i Allahov neprijatelj: *Ako bismo tebe i odveli Mi,*

¹ *Ez-Zumer*, 32.

² Ibn Merdivelj je zabilježio u knjizi *El-Menakib*, kako je spomenuto u *Kešfu-l-gumme*, str. 93 i *Tefsiru-l-burhan*, sv. 4, str. 76.

³ *El-Ahzab*, 58.

⁴ *Tefsiru-l-Kurtubi*, sv. 4, str. 24; *Esbabu-n-nuzul*, str. 207; *Ševahidu-t-tenzil li kavaidi-t-tefdil*, sv. 2, str. 93; *Tefsiru-l-Hazin*, sv. 3, str. 511.

pa, njih bismo opet kaznili.¹ Ibn Abbas ovdje dodaje: „Posredstvom Alija!“²

Preneseno je od Ebu Abdullaha El-Džedelija: „Upitao me je Ali: ‘Želiš li da te obavijestim o dobrom djelu po kojem će onoga ko ga učini Allah uvesti u Džennet i o lošem djelu zbog kojeg će onoga ko ga učini Allah ničice obo-riti u Vatru i neće primiti od njega nijedno djelo?’ i odgovorio sam da želim. Onda mi je proučio: *Ko učini dobro djelo, njemu pripada nagrada bolja od toga, oni će na Danu Sudnjem sigurni biti od straha. A ko zlo djelo učini, takvim će lica u Vatru gurnuta biti*³ i potom rekao: ‘O Ebu Abdullah, to dobro djelo je ljubav prema nama, a loše djelo je mržnja prema nama.’“⁴

Nakon ovog kur’anskog obraćanja vezanog za suprotstavljanje Alijevim neprijateljima, uslijedila je Poslanikova potvrda, jer su prenesene predaje koje ljude kategorišu na one koji vole Imama Alija, a.s., i one koji ga mrze i ne razdvajaju ih dalje na one koji vole Poslanika, s.a.v.a., a ne vole Imama Alija, a.s., već je iman ljubav prema njima dvojici zajedno, zato što su njih dvojica jedna duša (*i naše duše*).

¹ *Ez-Zuhruf*, 41.

² *Ed-Durru-l-mensur*, sv. 6, str. 18; *Jenabi’u-l-mevedde*, str. 98; *Ševahidu-t-tenzil li kavaidi-t-tefdil*, sv. 2, str. 151; *Menakibu Ibn Megazili*, str. 274.

³ *En-Neml*, 89 i 90.

⁴ Ibn Bitrik El-Hilli, *Hasaisu-l-vehj el-mubin*, str. 217.

U Ahmedovom *Musnedu* preko više lanaca preneseno je da je Poslanik, s.a.v.a., rekao: „Ko vrijeđa Alija, zbilja on mene vrijeđa!“¹ i „Ljudi, ko vrijeđa Alija, na Sudnjem danu će biti proživljen kao Jevrej ili kršćanin.“² Također u Ahmedovom *Musnedu* stoji: „Božiji Poslanik, s.a.v.a., je rekao: ‘Ne voli te niko ko nije vjernik i ne mrzi te niko osim licemjera!’“³

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je pokazujući na Alija govorio: „Ljudi, preispitajte svoju djecu ljubavlju prema njemu, jer on, doista, ne poziva u zabludu i ne udaljava od upute. Pa ko (od djece) njega voli, on je od vas, a ko njega mrzi, nije od vas!“⁴

Poslanikova potvrda i podrška liniji imameta

Božiji Poslanik, s.a.v.a., je u dušu ummeta usadio važnost uloge Imama Alija, a.s., i obavezu držanja do njegovog vodstva, jer je on taj koji će spasiti ummet i zaštititi ga od kli-

¹ *Musned Ahmed*, sv. 3, str. 483; *Zehairu-l-'ukba*, str. 65; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 73.

² *Mizanu-l-i'tidal*, sv. 3, str. 151; *Lisanu-l-mizan*, sv. 3, str. 90 i sv. 4, str. 251; *Erdžehu-l-metalib*, str. 119; *Jenabi'u-l-mevedde*, str. 251.

³ *Musned Ahmed*, sv. 1, str. 84, 95 i 128; *Sahihu Muslim*, sv. 1, str. 41; *Et-Tadžu-l-džami' lil-usuli*, sv. 3, str. 335; *Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 2, str. 301; *Sunenu-n-Nisai*, sv. 2, str. 271; *Nisai*, *Hasaisu Emiri-l-mu'minin*, str. 27; *Zehairu-l-'ukba*, str. 43; *Tarihu-l-hulefa*, str. 170; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 74.

⁴ *Tarihu Medineti Dimašk*, sv. 2, str. 225, životopis Imama Alija, a.s.

zavog terena zablude i zastranjenja. Stoga je on, s.a.v.a., objasnio Ammaru: „Nakon mene u mom ummetu će biti nedaća i razilaženja sve dok se ne razmijene sablje među njima do te mjere da će jedan drugog ubijati i međusobno se odricati (...). O Ammare, onome ko se opasa sabljom kojom će pomoći Aliju protiv njegovog neprijatelja Allah će na Sudnjem danu staviti dvije biserne trake na ramena, a onome ko se opasa sabljom kojom će pomoći njegovom neprijatelju, Allah će na Sudnjem danu staviti dvije trake od vatre na ramena. Pa kada to vidiš, drži do ovog s moje desne strane, a mislio je na Alija.“¹

Časni Kur'an je ukazao na nedaće kojima će ummet biti izložen nakon Poslanika, s.a.v.a., i koje će voditi ka razbijanju redova i razilaženju u govoru, što će dovesti do ulaska mnogih zaraćenih skupina u Vatru, a izbavit će se samo jedna skupina koja drži do Imama Alija, a.s., kao vođe i slijedi njegov pravac. Ovim Imam Ali, a.s., postiže najuzvišeniju vrijednost u svojoj prednosti nad ostalim muslimanima. Zato je u vezi s časnim ajetom *Oni koji su se u svojoj vjeri raskolili i u stranke se podijelili – ni u čemu ti njihov nisi!*² prenese-no: „Rekao je Zazan Ebu Omer da ga je Ali upitao: ‘Znaš li ti u koliko skupina su se raz-

¹ *Jenabi 'u-l-mevedde*, str. 128, a druga verzija je zabilježena u knjizi *Usdu-l-gabe*, sv. 5, str. 287; *Tarihu Bagdad*, sv. 13, str. 186; *Medžme 'u-z-zevaid*, sv. 6, str. 236; *Fedailu-l-hamse*, sv. 2, str. 397.

² *El-En'am*, 159.

dijelili Jevreji?’ i on je odgovorio: ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.’ Potom on sam odgovori: ‘U sedamdeset i jednu skupinu. Sve će u Vatru osim jedne koja je spašena! A znaš li u koliko skupina će se razdijeliti ovaj ummet?’ i Zazan mu ponovo uzvraća: ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju’, na što mu Ali ponovo odgovori: ‘Razići će se u sedamdeset i tri skupine. Sve će u Vatru osim jedne koja je spašena. Znaš li u koliko skupina će se razdijeliti u vezi sa mnom?’ Zazan se iznenadi: ‘Zar će se razilaziti oko tebe?’, a Ali mu reče: ‘Da. U vezi sa mnom će se razdijeliti u dvanaest skupina, sve su u Vatri osim jedne koja je spašena, a ti si dio te skupine, o Ebu Omere!’¹

Časni ajet *i pitajte sljedbenike Opomene, ako vi to ne znate*² utvrđuje da je Imam autoritet kojem se obraća nakon Poslanika, s.a.v.a., za prevladavanje nedaća, u slučaju nejasnoće i nepoznavanja tačnog odgovora u novonastalim situacijama i okolnostima, jer je od Džabira preneseno da je objašnjavajući ovaj ajet rekao: „Kada je objavljen ajet *i pitajte sljedbenike Opomene, ako vi to ne znate*, Ali je govorio: ‘Mi smo *sljedbenici Opomene*.’“³ Time se pojašnjava da je Imam Ali, a.s., predvodnik spašene skupine i učitelj ostalih ashaba,

¹ Ibn Bitrik El-Hilli, *Hasaisu-l-vehj el-mubin*, str. 214; Ibn ‘Asakir, *Tarihu Medineti Dimašk*, sv. 18, str. 4.

² *En-Nahl*, 43.

³ *Tefsiru-t-Taberi*, sv. 17, str. 5.

zbog straha da nesvjesno ne zapadnu u skupine zalutalih.

Od Ebu Se'ida se prenosi: „Sjedili smo i čekali Poslanika, s.a.v.a., dok nije izašao iz kuće jedne od svojih supruga. Ustali smo i pošli s njim kad mu se prekide vezica na sandali. Ali je ostao da je popravi. Poslanik, s.a.v.a., je prvo bio krenuo i mi smo krenuli s njim, ali je onda zastao da sačeka Alija pa smo i mi stali. Tad je rekao: ‘Doista, među vama ima jedan koji će se boriti da se ovaj Kur’an ispravno tumači isto kao što sam se ja borio da ga dostavim.’ Svaki od nas je poželio da bude taj, a među nama su bili i Ebu Bekr i Omer. On, s.a.v.a., im je rekao: ‘Ne (vi), već onaj što popravljiva sandalu.’“ Ebu Se'id dodaje: „Otišli smo do njega da ga obradujemo, ali (po jednoj predaji) činilo se da kao da je on to već bio čuo.“ A u drugoj predaji stoji: „...on nije ni podigao glavu, kao da je i sam to čuo.“¹

S ciljem još većeg izdvajanja reda Imama Alija od ostalih i zbog prepoznavanja, kako bi dokaz bio jači i da protivnicima Imama ne ostane nikakav izgovor, Božiji Poslanik, s.a.v.a., je za Ammara, Imamovog vjernog sljedbenika i pomagača, rekao: „Tebe će ubiti skupina nasilnika!“

¹ *Musned Ahmed*, sv. 3, str. 83. i slično nešto je zabilježeno u *Hiljetu-l-evlija*, sv. 1, str. 67; *Usdu-l-gabe*, sv. 3, str. 283.

Prenosi se od 'Ikrima da je Ibn Abbas njemu i njegovom sinu Aliju govorio: „Idite kod Ebu Se'ida Hudrija i poslušajte njegove hadise.“ 'Ikrima nastavlja: „Pa smo nas dvojica otišli i zatekli smo ga u njegovoj bašči. Kad nas je vidio, pokupio je svoj ogrtač, došao kod nas i sjeo. Počeo nam je govoriti i tako stigao do priče o izgradnji (Poslanikove) džamije: 'Mi ostali donosili smo po jedan ćerpič, a Ammar je donosio po dva. Kad ga je Poslanik, s.a.v.a., vidio, počeo je brisati prašinu s njega i rekao mu je: 'Ammare, što i ti ne nosiš po jedan ćerpič kako rade i tvoji drugovi?' 'Želim postići nagradu od Allaha' odgovorio je on. Poslanik je nastavio brisati prašinu s njega i govoriti: 'Teško Ammaru! Ubit će ga skupina nepravедnih, on ih poziva ka Džennetu, a oni ga pozivaju u Vatru.' A Ammar je tada počeo govoriti: 'Tražim utočište kod Svemilosnog od smutnje.'“¹

Jedan od Poslanikovih načina da ukaže na buduća dešavanja, kojima je jasno pokazivao spoj i jedinstvo između linije Imama Alija i linije Poslanice i da je on njen prirodni i legitimni nastavak, čime ju je istovremeno štitió i čuvao svoj ummet od zabluda i zastranjenja, jeste njegovo upozorenje na opasnosti pokreta haridžija koji će se pojaviti kasnije i na nji-

¹ *Sahihu-l-Buhari*, kitabu-s-salatu, *Sahihu Muslim*, kitabu-l-fiteni, *Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 5, str. 628, poglavlje vrlina Ammara ibn Jasira; *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 2, str. 148; *Musnedu Ahmed*, sv. 3, str. 516; *Tarihu Bagdad*, sv. 13, str. 186.

hovo neprijateljstvo prema Imamu Aliju, a.s. Ovo upozorenje predstavlja Imama Alija, a.s., kao liniju imameta koja manifestuje božanske vrijednosti, a ostali protivnički pozivi svi padaju u ponor niskosti i zastranjenja.

Prenosi se od Ebu Se'ida Hudrija: „Bili smo kod Božijeg Poslanika, s.a.v.a., dok je dijelio plijen; došao mu je Zu-l-Huvejsira, a on je čovjek iz Beni Temima, i rekao mu: ‘Božiji Poslaniče, budi pravedan!’ On mu uzvрати: ‘Teško tebi! Ko će biti pravedan, ako nisam ja? Doista si pao u očaj i postao gubitnik ako ti ja nisam pravedan!’ Omer se ponudio: ‘Poslaniče, dozvoljavaš li mi da mu odsiječem glavu?’, ali je Poslanik uzvрати: ‘Ostavi ga. Doista, on ima drugove pored čijih namaza će svaki od vas omalovažavati svoj namaz i pored čijeg posta će svaki od vas svoj post omalovažavati. Oni će učiti Kur'an koji ne prelazi njihove ključne kosti i izlazit će iz vjere kao što strijela prolazi kroz ulovljenju životinju.’ I nastavio je sve dok nije rekao: ‘Njihov znak je crn čovjek, čija se jedna mišica, poput ženske dojke, ili poput komada mesa, jako trese. Oni će ustati protiv skupine najboljih.’“ Ebu Se'id je dodao: „Svjedočim da sam ja čuo ovaj hadis od Poslanika, s.a.v.a., i svjedočim da se Ali ibn Ebu Talib borio protiv njih, a ja sam bio uz njega, pa je Imam Ali naredio da se nađe taj čovjek. Tražili su ga i doveden je, i vidio sam ga onako kako ga je Božiji Poslanik, s.a.v.a., opisao.“¹

¹ *Sahihu-l-Buhari*, kitabu bedi-l-halk; *Hasaisu Emi-*

Od Božijeg Poslanika, s.a.v.a., prenesene su i druge predaje koje govore o neophodnosti apsolutnog poštivanja Imama Alija, a.s., tj. te predaje objašnjavaju prednost Imama Alija, a.s., nad ostalima, kako onim muslimanima koji su živjeli s Poslanikom, s.a.v.a., u njegovom vremenu tako i onima koji će doći u budućnosti. Te predaje razjašnjavaju postupke Imama Alija i njegove stavove, koji ne predstavljaju neko vanredno stanje koje će mu u drugim okolnostima biti oduzeto, već je čvrsto držanje Imama Alija uz istinu ili njegova povezanost s istinom i istine s njim veza jedinstva pojma i primjera.

Sabit, Ebu Zerrov oslobođeni rob, kaže: „Ušao sam kod Umm Seleme i vidio je kako plače i spominje Alija, a.s. Govorila je da je čula Poslanika, s.a.v.a., kad je rekao: ‘Ali je s istinom, a istina s Alijem i neće se razdvojiti sve dok ne dođu meni kod vrela na Sudnjem danu.’“¹

Također, preko više lanaca prenosilaca od Poslanika, s.a.v.a., preneseno je: „Doista, Ali je od mene, a ja sam od Alija. On je zaštitnik svakog vjernika poslije mene. Niko neće obavljati moju dužnost osim mene ili Alija.“²

ri-l-mu'minin, str. 137; *Mizanu-l-i'tidal*, sv. 2, str. 263.

¹ *Tarihu Bagdad*, sv. 14, str. 321; *El-Mustedrek 'ala-s-sahihejn*, sv. 3, str. 124; *Sunenu-t-Tirmizi*, sv. 2, str. 298.

² *Musnedu Ahmed*, sv. 4, str. 164 i 165; *Hasaisu Emiri-l-mu'minin*, str. 19 i 20; *Sahihu-l-Buhari*, sv. 3, str. 229; *Es-Sava'iku-l-muhrika*, str. 74; *Sunenu-l-Bejheki*,

Vijesti iz nevidljivog svijeta i kerameti

Imam Ali, a.s., odlikuje se nad ostalim ashabama mnogim kerametima, do te mjere da je njegovo izvještavanje o budućim događajima postalo očito svima u njegovom životu. Neki od slučajeva koji su se obistinili bili su sljedeći:

1. Njegovo predskazanje o izgradnji Bagdada, vladavini Abbasija, opis njihovog stanja i savladavanja Mongola. Rekao je on, a.s.: „Ez-Zevra, i šta ti znaš šta je Ez-Zevra (Bagdad)! Zemlja stabla metlike, u kojoj će se izgraditi zdanja, umnožiti se stanovnici, koju će sinovi Abbasa uzeti za svoju domovinu, za riznice svoga zlata, koja će im biti kuća zabave i igre, u kojoj će biti žestoka nepravda, nasilno uzurpiranje, razvratni predvodnici, pokvareni učaci, izdajnički državnici, koje će služiti sinovi Perzije i Rima, koji ne postupaju međusobno po naredbi kada saznaju za nju i ne suzdržavaju se od zabrane kada je prepoznaju (...).“¹

2. Došao je neki čovjek kod Zapovjednika vjernika, a.s., i rekao mu: „Zapovjedniče vjernika, prošao sam kroz Vadi-l-kure i vidio sam da je umro Halid ibn ‘Urfuta, pa molite oprost za njega.“ „Nije on umro i neće umrijeti sve dok ne bude predvodio vojsku zablude, čiji će nosilac zastave biti Habib ibn

sv. 8, str. 5.

¹ *Kešfu-l-jekin*, str. 80; *Nehdžu-l-hakk*, str. 244.

Džemmaz!“ – odgovorio je Imam, a.s. Tad je ispred minbera ustao jedan čovjek i rekao: „Zapovjedniče vjernika, ja sam tvoj sljedbenik i tebe volim!“ „Ko si ti?“ – upitao ga je Imam. Odgovorio je: „Habib ibn Džemmaz!“ Zapovjednik vjernika, a.s., mu onda reče: „Nemoj da budeš nosilac te zastave! A ti ćeš je nositi i ulaziti kroz ova vrata!“ ukazujući na ulaz Babu-l-fil. Nakon što je Zapovjednik vjernika, a.s., postao šehid, vrlo brzo je postao šehid i njegov sin Imam Hasan, a.s., da bi se poslije nekog vremena desilo ono što se desilo s Imamom Husejnom, a.s. Ibn Zijad, Jezidov namjesnik, poslao je Omera ibn Sa'da s vojskom prema Imamu Husejnu, a.s., postavljajući Halida ibn 'Urfute za komandanta prethodnice, a Habiba ibn Džemmaza za nosioca zastave. On je tako ušao u kufsku džamiju kroz ulaz Babu-l-fil!¹

3. Preneseno je o njemu, a.s., da je krenuo prema Siffinu da bi se borio protiv Muavije i da je, stigavši u područje Kerbele, stao s jedne strane logora, a potom gledajući desno i lijevo rekao: „Ovdje će se, tako mi Allaha, njihova povorka zaustaviti i oni će ovdje boraviti!“ Zatim je dugo plakao. Upitali su ga: „Zapovjedniče vjernika, kakvo je ovo mjesto? I ko su oni?“ i odgovorio im je: „Ovdje

¹ *Kešfu-l-jekin*, str. 79; *Iršadu-l-kulubi*, sv. 2, str. 34; *Nehdžu-l-hakk*, str. 243; Ibn Šehr Ašub, *El-Menakib*, sv. 2, str. 270; Ibn Ebu-l-Hadid, *Šerhu Nehdži-l-belage*, sv. 2, str. 287.

je Kerbela, tu će nasilno i nepravедno ubiti jednu skupinu iz Muhammedove porodice, a s njima će biti ljudi koji će bez obračuna ući u Džennet.“ Potom je Imam, a.s., krenuo prema Siffinu, a ljudi nisu saznali značenje onog što je on govorio sve dok se s Imamom Husejnom, a.s., nije desilo ono što se desilo.¹

4. Kada je Imam Ali, a.s., krenuo prema Nahravanu, jedan čovjek, koji je bio u prethodnici vojske, trčeci je došao i prišao mu govoreći: „Muštuluk, Zapovjedniče vjernika!“ „Kakav je muštuluk?“ – upitao ga je. Čovjek mu reče: „Oni su prešli rijeku kada su saznali za tvoj dolazak. Budi radostan, jer ti je Allah dao pobjedu nad njima!“ „Tako ti Allaha, jesi li ti vidio da su oni prošli rijeku?“ – upitao je Imam. On reče: „Da!“ Tri puta ga je zaklinjao i svaki put je odgovorio potvrdno. Imam Ali, a.s., je rekao: „Tako mi Allaha, nisu prošli rijeku i neće je proći. Mjesto propasti njihove je na ovoj strani rijeke. Tako mi Onog Koji rascjepljuje zrno i stvara živa bića, neće oni stići do Eslasa niti Kasru Bevazina sve dok ih Allah ne ubije. Doista je pao u očaj onaj ko potvara.“²

Potom je jureći došao drugi konjanik i ponovio isto ono što je prvi bio govorio. Imam, a.s., nije obraćao pažnju na njega. Konjanici su svi trčeci došli do njega i ponovili istu stvar. Tad

¹ *Kešfu-l-gumme*, sv. 1, str. 282; *Kešfu-l-jekin*, str. 80; *El-Iršad*, str. 175.

² *Biharu-l-envar*, sv. 33, str. 348.

je Imam, a.s., rekao: „Njih ni deset neće preživjeti, a od vas ni deset neće poginuti.“

Imam, a.s., je ustao i obišao svoju vojsku. Jedan mladić iz vojske je govorio: „Tako mi Allaha, bit ću blizu njega, pa ako haridžije budu prešli rijeku, vrh ovog koplja ću mu zabiti u oko. Zar on tvrdi da zna nevidljivo?“

Kada je Imam, a.s., stigao do rijeke, vidio ih je kako su slomili oštrice svojih sablji, prerezali tetive svojih konja, spustili se na koljena i jednoglasno gromko uzvikivali: „Samo od Allaha je presuda!“ Tada je sišao onaj mladić i rekao: „Zapovjedniče vjernika, maloprije sam sumnjao u tebe. Doista, ja se kajem pred Bogom i pred tobom, pa oprosti mi!“ Zapovjednik vjernika, a.s., je rekao: „Doista, Allah je Taj Koji prašta grijehe, pa traži od Njega oprost!“¹

5. Od Ismaila ibn Redžaa je preneseno: „Ustao je A'ša Bahila², a on je tada bio dječak, pred Imamom Alijem dok je držao govor i spominjao smutnje, pa rekao: ‘Zapovjedniče vjernika, koliko li je ovaj govor sličan bajci!’“

Imam, a.s., je rekao: „Ako budeš griješnik u onom što si rekao, neka te Allah pogodi (kazni) posredstvom dječaka iz Sekifa.“ Onda je Imam, a.s., šutio, pa je ustalo nekoliko ljudi i upitali su: „Zapovjedniče vjernika, ko je dje-

¹ Ibn Ebu-l-Hadid, *Šerhu Nehdži-l-belage*, sv. 2, str. 271; *Kešfu-l-gumme*, sv. 1, str. 375.

² Njegovo pravo ime je ‘Amir ibn Haris.

čak iz Sekifa?“ „Dječak koji će vladati ovim vašim gradom. Neće ostaviti nijednu Božiju zabranu a da je ne povrijedi i odsjeći će glavu ovom dječaku svojom sabljom!“ – odgovorio je. Potom su upitali: „Koliko će dugo on vladati, Zapovjedniče vjernika?“ „Blizu dvadeset godina.“ – odgovorio je. Opet su pitali: „Hoće li on biti ubijen ili će umrijeti prirodno?“, a Imam, a.s., je odgovorio: „Umrijet će prirodnom smrću zbog bulimije (vučje gladi), probušit će svoj krevet onim što će mu izlaziti iz nutrine!“

Ismail ibn Redžā kaže: „Tako mi Allaha, svojim sam očima vidio A'su Bahilu. Bio je među zarobljenicima koje su pripadali vojsci Abdurrahmana ibn Muhammeda ibn Eš'asa i doveli su ga pred Hadždžadža, pa ga je on grdio i korio i tražio da izrecituje svoje stihove kojima je prije podstrekivao Abdurrahmana na bitku, a potom mu je tu odsjekao glavu.“¹

Jedan od njegovih kerameta je događaj koji je zabilježen u *Et-Tefsiru-l-kebiru*, od Fehrudina Razija, u objašnjenju časnog ajeta *Misliš li ti da su Stanovnici Pećine i Natpisa bili jedan od naših čudnih znakova?*², gdje je rekao: „U vezi s Alijem preneseno je da je jedan od njegovih drugova krao i bio crni rob. Doveden je kod Alija, koji ga je upitao: ‘Jesi li krao?’ ‘Jesam!’ – odgovorio je i Imam mu je odsjekao ruku. Kad se vraćao od Alija, a.s., u

¹ Ibn Ebu-l-Hadid, *Šerhu Nehdži-l-belage*, sv. 2, str. 289.

² *El-Kehf*, 9.

putu je sreo Selmana Farisija i Ibn Kevvaa. Ibn Kevva ga je upitao: ‘Ko ti je odsjekao ruku?’ i on je odgovorio: ‘Zapovjednik vjernika, veliki poglavar muslimana, Poslanikov zet i Fatimin suprug!’ ‘Odsjekao ti ruku, a ti ga hvališ?!’ – začudio se Ibn Kevva i on mu je odgovorio: ‘Kako ga neću hvaliti, kad mi je odsjekao ruku pravedno i oslobodio me od Vatre?’ Selman je to sve čuo i prenio Imamu Aliju, a.s. Imam je pozvao crnca, stavio mu ruku na svoje mjesto, pokrio je nekim platnom i počeo učiti neke dove. Odjednom se čuo glas s neba: ‘Podigni platno s ruke!’ Podigli smo ga i vidjeli da mu je ruka ozdravila uz Božiju dozvolu i mudri čin!¹

Prenosi se od Ebu Zerra da je rekao: „Poslanik, s.a.v.a., me je poslao da zovem Alija. Došao sam do njegove kuće i glasno ga pozvao više puta, ali nije mi odgovorio. Vratio sam se i obavijestio o tome Poslanika, s.a.v.a. On mi je rekao: ‘Vrati se ponovo i zovi ga, jer je u kući.’ Vratio sam se i zvao ga, pa sam začuo mlin kako radi i prišao sam da vidim. Primitio sam mlin kako melje, a niko ga ne okreće. Tad sam ga glasno pozvao. Izašao je raspoložen. Rekao sam mu: ‘Poslanik, s.a.v.a., te traži’ i on je došao, pa sam ja počeo gledati u Poslanika, s.a.v.a., a on u mene. Zatim je upitao: ‘Ebu Zerre, šta ti je?’ i odgovorio sam mu: ‘Božiji Poslaniče, čudo od čuda, vidio sam mlin koji radi u Alijevoj kući, a niko

¹ Er-Razi, *Et-Tefsiru-l-kebir*, sv. 21–22, str. 88.

ga ne okreće!’ ‘Ebu Zerre, doista, Allah ima meleke koji putuju po zemlji i oni su zaduženi da obavljaju neke poslove Muhammedove porodice’ – objasnio je Poslanik, s.a.v.a.“¹

¹ *Er-Rijadu-n-nedire*, sv. 3, str. 202.

Sažetak diskusije

Imam Ali ibn Ebu Talib, a.s., ostavio je mnogo lijepih utisaka na duše ashaba, što je dovelo do toga da njihove izjave o njegovoj prednosti nad ashabima preplave knjige tefsira, hadisa i historije.

Imam Ali, a.s., onako kako je svojim postupanjem i svojom naučnom, džihadskom i moralnom sposobnošću manifestirao sve što je Poslanica skicirala i što nikom nije skriveno, bio je uzvišeni simbol primjene Poslanice nakon preseljenja Poslanika, s.a.v.a., kada su ostali ashabi bili nemoćni da se uzdignu do toga stepena.

Časni Kur'an je svjedočio, a Poslanikovi, s.a.v.a., govori su isticali prednost Imama Alija, a.s., nad ashabima, kao što smo već naveli. Kad su trebali riješiti neka složena pitanja, njemu su se obraćali svi ashabi, a posebno oni koji su prije njega bili na vlasti.

Prema tome, Imam Ali ibn Ebu Talib, a.s., apsolutno je najbolji ashab poslije Poslanika, s.a.v.a. On je preči da se od njega uzima vjera, (on je onaj) koga treba uzeti za vođu, slijediti ga i pokoravati mu se te priznati njegovo vođstvo i predvodništvo. Treba dati prednost njegovim riječima nad drugima, vjerovati u obaveznost ljubavi prema njemu, uzvišenost

njegovog položaja i prednost njegovog hi-
lafeta. Neka je Božiji blagoslov na njega i na
njegove časne i čiste sinove.

Jedinstvena ličnost Imama Alija, a.s.

Abdurrahim El-Musevi

Naslov izvornika

Afdalijetu el-Imam Ali 'ala-s-sahabe

Prevod s arapskog jezika

Mustafa Kamali

Urednik

Mustafa Kamali

Lektura

Zenaida Karavdić

Dizajn korica

Bedrija Imamović

DTP

Fatima Kamali

Niko u zajednici muslimana ne može biti ravan potomstvu Vjerovjesnikovu. Nikada se ne može izjednačiti s njima onaj na kojega se proteže blagodat njihova. Oni su i temelj vjere i stup vjerovanja. Poodmakao trkač treba im se vratiti, a pratilac ih sustići. Oni imaju sva svojstva da budu vođe. Oporuka i naslijeđe njima idu u prilog.

Staza rječitosti, govor 2.